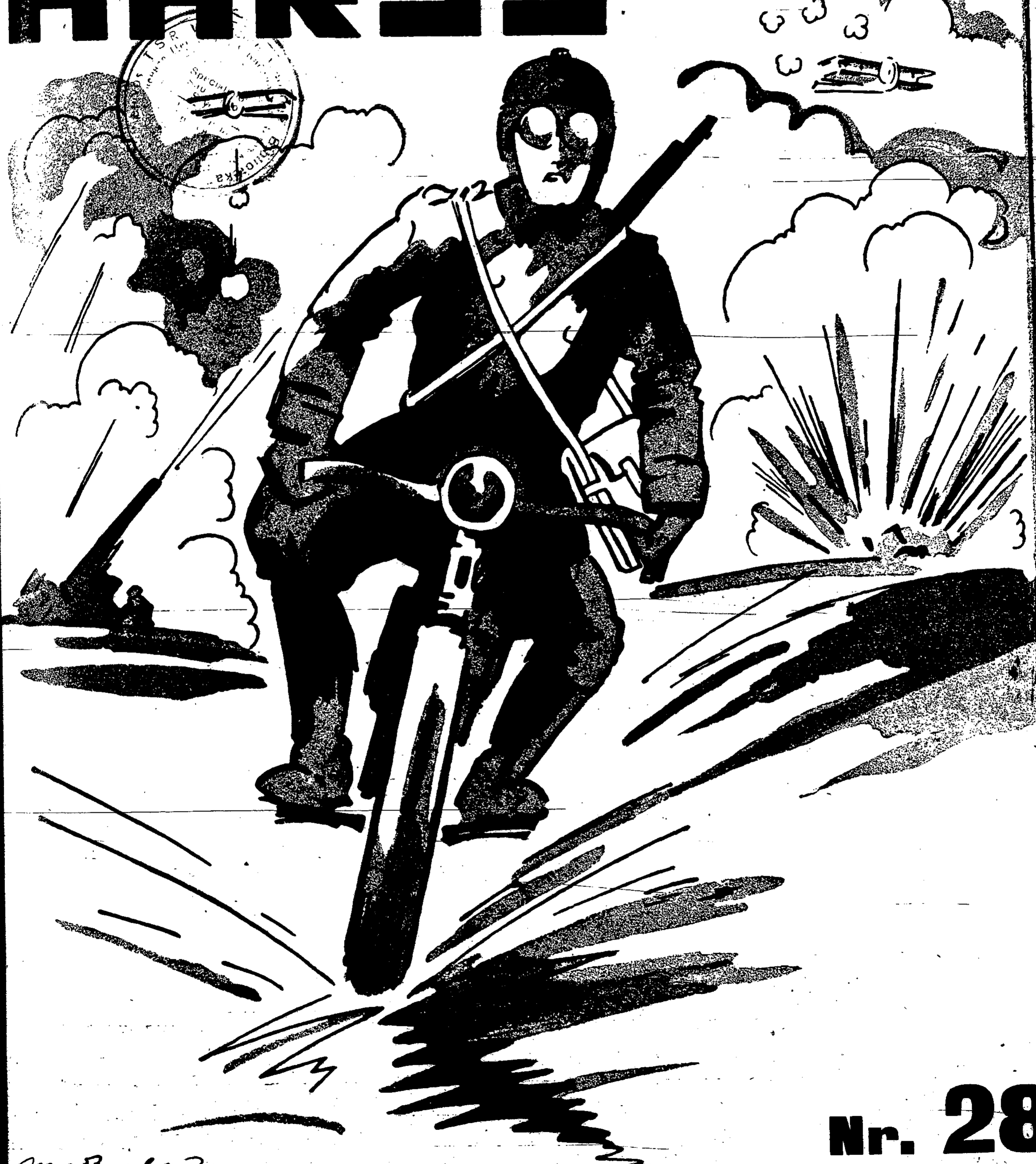

KARYS

Politikos apžvalga.

Pasirašyta svarbi politinė sutartis tarp Sovietų Rusijos ir Vokietijos.

Vokiečių spauda labai plačiai rašo apie šiomis dienomis atnaujintą Sovietų Rusijos ir Vokietijos 1926 m. nepuolimo sutartį, kurios pavyzdžiu yra sudaryta ir Lietuvos Rusijos 1926 m. nepuolimo sutartis (kuri, kaip žinoma, taip pat neseniai pratęsta 5 metams).

Siai sutarčiai Europos politiniuose sluoksniuose duodama ypatingos reikšmės ir žiūrima į ją kaip į vokiečių rusų sąjungą nukreiptą prieš Vakarų Europą, ir ypač Lenkiją.

Italijos ir Vatikano konfliktas vis dar nelikviduotas.

Spaudos žiniomis, Italijos vyriausybė, atsakydama į Vatikano notą, įteikė Vatikanui naują notą, kurioje sakoma, kad italų vyriausybė griežtai tardo, kas ižeidė Popiežių ir puolė vyskupų rūmus. Italų vyriausybė, traukdama tieson kaltininkus, taip pat laukia iš Vatikano, kad ir jis ką nors padarytų dėl Pietų Slavijos bažnytinės valdžios demonstracijų prieš Italiją. Notoje sakoma, kad Vatikane buvo slapti susirinkimai nukreipti prieš Italų vyriausybę. Vyriausybė nemando, kad vėl reikėtų kalbėti dėl priemonių, kurių buvo griebtasi prieš jaunimo organizacijas. Vyriausybė turėjo į tą reikalą įsikišti, kad nekiltų dar didesnių nesusipratimų ir tuo patarnavo katalikų tikybai ir Šv. Sostui. Notoj pažymima, kad katalikų akcijos pirmininkas sutiko su tuo, jog antifasistai palaikė glaudžius santykius su katalikų akcija. Italijos vyriausybė pakartotinai savo notoj protestuoja prieš Vatikano kišimąsi į Italijos vidaus reikalus ir kad Vatikanas stengėsi vietos įvykius perkelti į užsienius.

Suomijos ir Sovietų nesusipratimai.

Sovietų spauda paskelbė naują Sovietų vyriausybės notą, įteiktą Suomijai. Joje Sovietų vyriausybė sako, kad Suomii vyriausybė, neatsižvelgdama į Sovietų vyriausybės protestus, pareikštus gegužės 17 ir 24 d. d. notose, vis dar tebe Palaiko Suomijoje varomą antisovietišką akciją. Tokia padėtis gali sudaryti pavojaus esantiems tarp abiejų valstybių santykiams. Už pasidariusią padėtį Sovietų vyriausybė palieka visą atsakomybę Suomijos vyriausybei.

Amerikos finansų ministerio Mellono pasitarimas su prancūzų vyriausybe dėl Hooverio pasiūlymo.

Iš Paryžiaus pranešama, kad ten prasidėjo konferencija tarp prancūzų vyriausybės atstovų ir Amerikos finansų ministerio Mellono. Šis nurodė, kad Amerika visiškai nenorinti pataikauti Vokietijai, nuskriausdama Prancūziją, tačiau padėtis yra labai rimta. Jei norima išvengti katastrofos, tai reikia imtis praktiškų priemonių, nežiūrint politinių sumetimų. Esą, Mellonas pasakęs, kad Prancūzijai pigiau atsieitų paaukoti kelis tūkstančius milijonų frankų, negu susilaukti Vokietijos bankroto.

Prancūzijos senatas priėmė Hooverio planą.

Prancūzijos užsienių reikalų ministeris pirmininkas Lavalis, atsakydamas į interpeliaciją dėl Hooverio plano, pakartojo, kad Prancūzija, derėdamasi su Amerika, nori išlaikyti Youngo plano, kaip galutinio reparaacijų klausimo išsprendimo, neliečiamumą. Per ginčus parlamente buvęs respublikos prezidentas Millorandas pasveikino numatytus pasitarimus su vokiečių ministerais ir pažymėjo, kad ta proga prancūzų vyriausybė turėtų pareikalauti iš Vokietijos pripažinti lenkų sienas ir atsakyti nuo projektuojamos austrų vokiečių muitų sąjungos.

Belgija atsakė teigiamai dėl Hooverio plano.

Belgija jau atsiuntė savo atsakymą dėl Hooverio plano. Atsakyme pažymima, kad nors Belgija jau turėjo didelių nuostolių per karą ir didelių aukų, tačiau ji yra prisirengusi nusi-

leisti dėl bendros gerovės. Vis dėlto Belgijai nereikėtų priimti didesnių aukų, kaip Vokietijai. Belgija sutinka priimti reparacijas ir natūra, nors tai ir galėtų pakenkti jos pramonei.

Kinijoje prasidėjo naujas pilietinis karas.

Šanchajaus gen. Cangkaišekas su 400.000 kareivių kariuomene pradėjo pulti komunistų armijas, kurių skaičius siekia 250.000 ir kurios kai kuriose Kinijos vidaus dalyse jau kelintas mėnuo yra įsteigę sovietų respublikas ir kraštą valdo. Komunistai yra gerai apsiginklavę ir todėl laukiama smarkių kautynių.

Ispanija pasiryžo atsisakyti nuo Maroko.

Ispanų ministeris Prieto, kalbėdamas Bilbao mieste, pareiškė, kad Ispanija, kuri neturinti jokių imperialistinių siekimų, esanti net pasirėngusi išeiti iš Maroko. Esą, Europos valstybės turėtų paprašyti Tautų Sąjungos perimti Maroklo globą, nes Ispanija norinti suvartoti Maroko eikvojamus milijonus ir energiją neraštingumui Ispanijoje išnaikinti. Prieto pareiškimas sukėlė didelio nerimo Prancūzijoje.

Lietuvos Rumunijos prekybos susitarimas pradėjo veikti.

Š. m. kovo mėn. 28 d. pasirašytas prekybos susitarimas tarp Lietuvos ir Rumunijos, abiem vyriausybėms susitarus, provizoriškai įgijo galios š. m. birželio 10 d.

Ar žinote, kad...

Suaugusio žmogaus širdis turi 13 cm. ilgio, 9 cm. pločio ir 6¹/₂ cm. storio.

Žmogaus kūno įvairios dalys auga nevienodu greitumu. Naujagimio kojos po 3-jų metų dvigubai paauga; po dvylikos metų — trigubai. Kada žmogus nustoja augęs, tai jo kojos būna 5 kartus ilgesnės, negu buvo tik ką gimus. Plaukai auga po 0,04 cm. kasdien. Nagai atauga per 4 mėnesius.

Žmogaus širdis suplaka vidutiniškai per minutę 70 kartų, per dieną — 100.800 kartų; per metus — 36 milijonus kartų.

Kasmet visame pasaulyje gimsta apie 40 milijonų kūdikių.

Visame pasaulyje yra apie 2 milijonus neregijų žmonių.

Prancūzijoje vienoj šeimoj gimė viena akimi mergaitė. Kitos akies vietoje — lygus veidas.

Japonijoje yra žmogus, kuris gali savo nosį paslėpti burnoj. Jo veidas visiškai normalus ir nosis neilga, bet jo žandikauliai taip gerai išmiklinti, kad jis visai lengvai apatine lūpa gali apimti nosį.

Vokietijoje vienai šeimai buvo pavogtas dviejų metų vaikas. 18 metų nelaimingas vaikas buvo išlaikytas tamsiame kambaryje, kuriame nebuvo girdimas joks garsas. Kai jis, 20 metų jaunuolis, buvo išleistas iš šios nelaisvės, tai jis atrodė visiškai nenormalus, nes nemokėjo susikalbėti ir savo protu prilygo 2-ju metų vaikui. Dieną, net ir saulei šviečiant, jis mato žvaigždes.

Kaina visiems: metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt. ir 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos dvigubai. Skelbimų kaina pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

„VILNIAUS“ spaustuvė Kaune, Nepriklausomybės aikštė 2. Telef. 776.

KARYS

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XIII metai

Kaunas, 1931 m. liepos 9 d.

Nr. 28 (632)

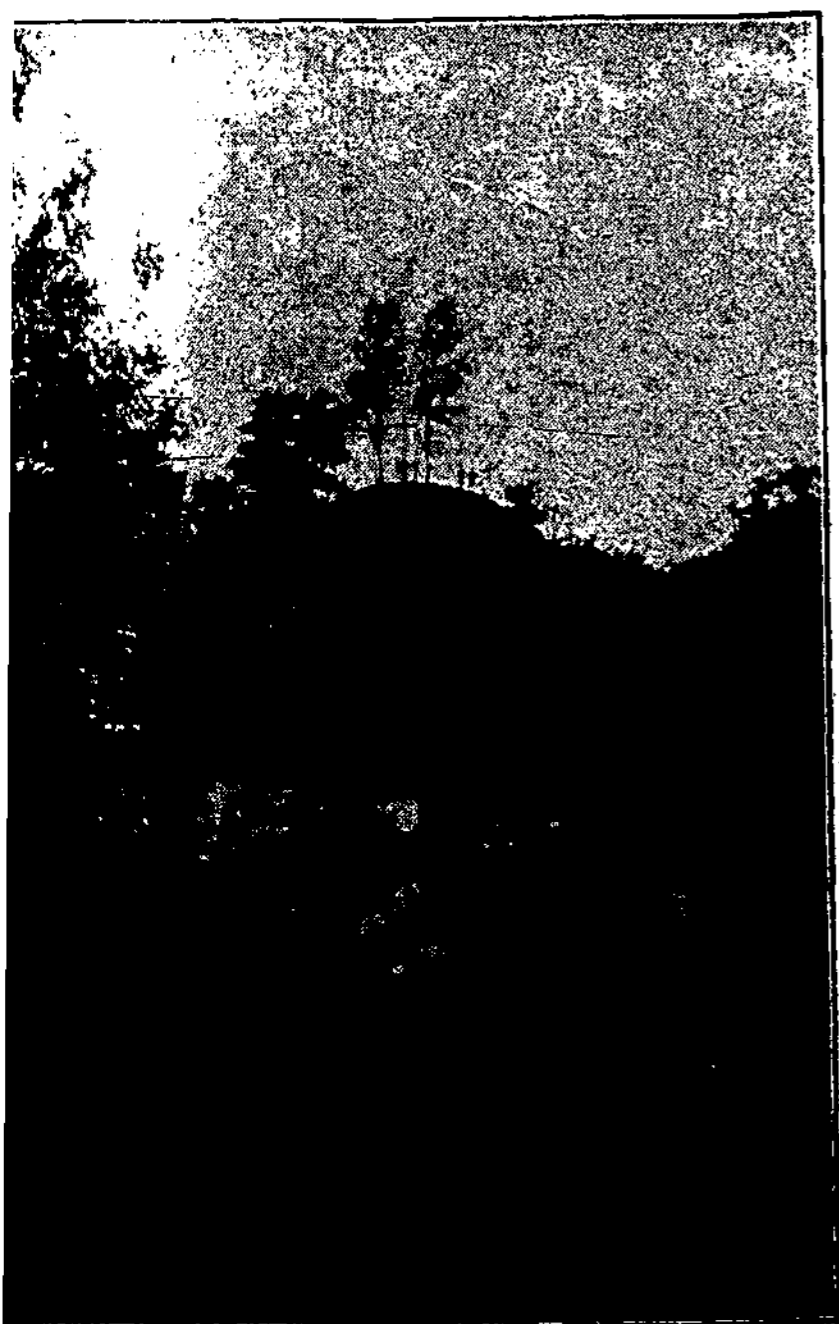
Tėvynės meilės ugdymas.

Karių darbštumas, sąžiningumas, drąsumas visuomet turi reikštis, nes kitaip jie nebus kariai. Kad tos minėtos kario ypatybės turėtų vertę, kad jos ne tik žibėtų, bet ir šviestų kitiems, kad tos dorybės būtų pastovios ir kaskart didėtų, Lietuvos kariai turi turėti dar vieną svarbiausią dorybę — tėvynės meilę.

Tėvynės meilė nėra asmeniška meilė, nėra laikino gėrio meilė, ji nekyla iš jausmų, bet tėvynės meilė yra pastovi, kantri, pagrįsta pasiaukojimu, ji kyla iš žmogaus sąmonės. Todėl turi būti visų viendalai suprasta. Jei nebūtų tėvynės meilės jausmo, tai suirtų visos valstybės. Be tėvynės meilės nėra valstybių. Tik meilė visus jungia ir iš chaoso sudaro harmoniją. Daug valstybių yra labai aukštos kultūros. Jas iškėlė tik tėvynės meilės kupini tos valstybės piliečiai. Labai teisingai Adomas Mickevičius sako:

— Be dvasios, jausmo, be širdies, tai griaučių tautos.

Jei mes nueiname, kartais, į Karo muziejų, kur surinktos visos istoriškos tautos liekanos, kur Lietuvos kunigaikščių paveikslai gražiai iškabinėti, kur randame mūsų jaunos kariuomenės gyvenimo istoriją, kyla mumyse tikri tėvynės meilės jausmai. Kodėl mes Karo muziejų ir panašiose vietose ypatinai pajuntame tėvynės meilės jausmą, o kitur visai to nejaučiame? Todėl, kad gyvendami savo tėvynėje, pamirštame ją mylėti, nepastebime to gero, kurį mums teikia tėvynė. Ar taip turėtų būti? Anaiptol ne. Kiekviena tėvynės vieta yra šventa, kiekvienas miškas, ežeras, kalnas, upė yra tokie pat muziejai, turį savo gražius padavimus, tik reikia viską atsiminti. Kariai, ar mes mylime savo tėvynę? Vargiai, nes meilė yra karšta, verčia daryti gera mylimam daiktui, o mes dažnai tėvynei esame šalti, nežinome jos istorijos, garsių padavimų vietų, maža arba visai nedirbame tėvynės labui. Tėvynės meilė iš piliečių reikalauja darbų, tik darbų, o ne gražių kalbų. Kai Prancūzija buvo pavojuje, ją smarkiai puolė anglų kariuomenė, tėvynės meilės jausmų sužadinta stėjo į kovą už tė-

Pilies piliakalnis, garsus savo legenda apie Pilies kunigaikštį Margį.

Tėvynė pavojuje. Senovės lietuvių karys, pamatęs ant piliakalnio užkurtą pavojaus laužą, skuba tėvynės ginti.

vynės laisvę mergaitė, kurios vardas Joana D'Arc. Ji tėvynės meilės uždegta kalba:

— Ar turi žūti mūsų tėvynė? Šita garbės šalis, gražiausia šalis, kuri vien saulę regėjo per metų metus, visų pasaulio šalių rojus, kurią Dievas myli, kaip savo akies lėlutę. Ji negali nešioti svetimos valstybės pančius. Čia ilsisi šv. Liudviko kaulai, iš čia kils nauja Jeruzalė.

Tu girelė, tu žalioji, ko graudingai taip vaitoji...

Taip, meilė nykštukus padaro milžiniais, meilė, tiesa, reikalauja kartais daug aukų, bet dėl meilės jų negaila. Kas gi yra tėvynės meilė?

Pulkininkas Serakauskas, lietuvių sukilėlių vadas prieš rusus 1863 metais, sako:

— Visų didžiausia šventenybė — tėvynės meilė. Ji pagrįsta milijonais kruvinių aukų, milžiniškais pasiaukojimais ir darbais, tūkstančiais metų kovos ir darbo.

Be meilės kiekvienas darbas yra menkas. Dabartinis Indų tautos vadas Mahatma Gandhis sako:

— Kiekvienas valstybės pilietis, nemylis savo tėvynės, yra niekas. Aš manau, kad pilietis, nemylis tėvynės, yra be principų, be nusistatymo, o gyvenimas be nusistatymų yra lyginamas laivui jūroje be tikro vairininko. Toks laivas nepasieks laimingai uosto. Taip ir valstybė nepasieks savo tikslo, jei jos piliečiai nemylės savo tėvynės. Išmintingiausias valstybės vyras yra miręs valstybei, jei jis nemyli savo tėvynės.

Iš šių Indų tautos vado žodžių yra aišku, kaip svarbi yra tėvynės meilė. — Ji yra valstybės pamatas. Jei tėvynės meilė svarbi didelėms ir galingoms valstybėms, tuo labiau ji yra būtina mažoms, priešų apsuptoms, kaip, pav., mūsų Lietuva. Lietuva dar neseniai nepriklausoma. Mūsų tautinę sąmonę sužadino ir laisvės idėją įskiepijo Lietuvos sūnūs patriotai, kurių tarpe buvo ir dabartinis mūsų Vadas Jo Ekselencija Respublikos Prezidentas. Nuo priešų Lietuvą apgynė jos kariuomenė — savanoriai kūrėjai, kurie degė tikra tėvynės meile ir jos vedami atliko milžiniškus žygius. Bet tėvynė dar daug meilės darbų reikalauja iš Lietuvos kario, dar Vilnius prispaustas lenkų jungo. Mūsų vyriausybė pasitiki kariuomene, kad kiekvienas karys myli tėvynę taip, kaip visi mūsų tautos vadai. Kariai, mes negalime kitus apvilti, mes turime tikrai mylėti savo tėvynę. Ir iš tiesų,

mes augome Lietuvoje, maitinamės jos žemės duona, kvėpuojame Lietuvos grynu oru, kiekvienas mūsų prakaito lašas yra Lietuvos žemės vaisių sultys. Pagaliau, Lietuvos žemė jau aplaistyta mūsų brolių krauju, ginant nepriklausomybę. Tikrai, kariai, turime degti tėvynės meile.

Kaip reikia mylėti tėvynę? Tėvynė reikalauja iš piliečių šventos, sąmojingos, pastovios ir tvirtos

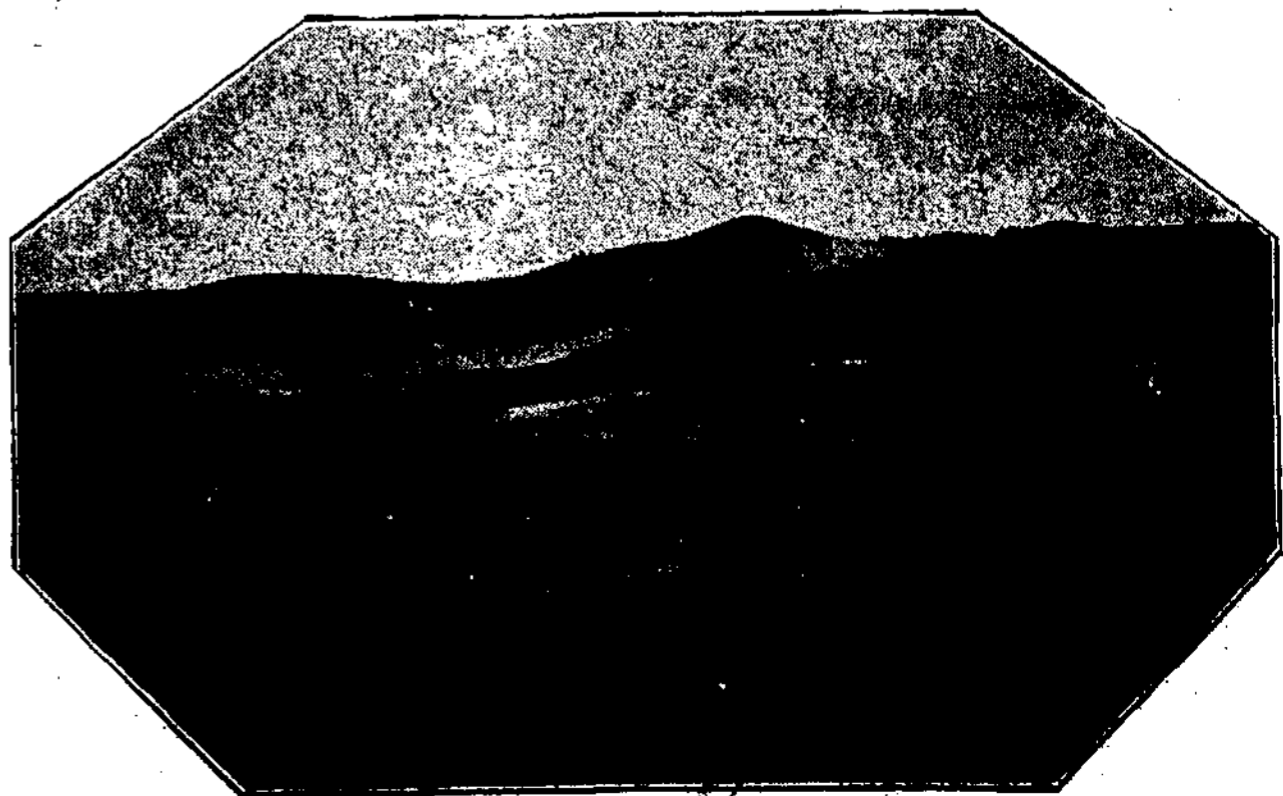

Pūnia: Reginys iš Margio piliakalnio.

meilės. Tėvynės meilė reikalauja iš kiekvieno piliečio, tuo labiau iš kario, darbų, vien darbų. Kariai, tėvynės meilė reikalauja, kad mes kariuomenėje išmoktume gerai vartoti ginklą, pažintume visus karo mokslus, susigyventume su karo taktika, nes, atėjus reikalui, galėsime apginti tėvynę nuo priešų. Štai, viena tėvynės meilės žymė — uoliai atsiduoti kario pareigoms. Tėvynė džiaugsis, jei kiekvienas karys, grįžęs iš kariuomenės, priklausys prie šaulių organizacijos ir toliau dirbs Lietuvos naudai.

Tautos yra galingos, kurių jaunimas yra doras, sąžiningas, darbštus, blaivus ir t. t. Kariai, būkime dori piliečiai, darbštūs visuomenės dirvoje, sąžiningi kitiems, paklusnūs vyresniesiems. Tuo mes parodysim, kad tikrai mylime savo tėvynę Lietuvą, nes tėvynė reikalinga tik dorų, gerų žmonių, o ne nusikaltėlių. Kiekvienas, kuris laužo valstybės įsakymus, mina po kojomis doros dėsnius, nemyli tėvynės, bet priešingai, kenkia jai.

J. P - k a s .

Kopos pajūry.

Vytauto Didžiojo karininkų kursų 10 gyvavimo metų sukaktuvės.

Kariuomenės intensyvus darbas nepaliauja ir taikos metu. Taikos laikas — tai kariuomenės pasiruošimas būsimiems karams. Todėl taikos metu kariuomenė turi numatyti būsimuosius karus, jų naujus reikalavimus ir jiems tinkamai pasiruošti. Ypač svarbu turėti būsimajam karui kvalifikuotų karininkų. Svarbu jiems įkvėpti vieną dvasią ir duoti vienodą pažvalgą į karo dalykus. Šią darbo sritį kaip tik apima aukštoji karo mokslo įstaiga. Jos tikslas — karininkus, jau susipažinusius su elementariais karo dalykais, dar giliau ir plačiau supažindinti su karo mokslu. Lietuvoje šį svarbų darbą atlieka Vytauto D. Karininkų Kursai. Todėl jų 10 gyvavimo metų sukaktuvės yra brangios ir reikšmingos ne tik patiems kursams, bet ir visos kariuomenės karininkams, ypač buvusiems kursų auklėtiniams.

Sukaktuvių data oficialiai yra š. m. liepos m. 15 d., o faktiškai — balandžio m. 13 d. Šis dvilypumas atsirado štai dėl ko: kursai įsistėgė 1921 m. balandžio m. 13 d., tačiau jų metinė šventė paskirta liepos m. 15 d. sąryšyje su tuo, kad jų šefas, Vytautas Didysis, tą dieną prie Eglėkalnio sutraiškė kryžiuočių grobuonišką galybę.

Kursų įsteigimo reikalas iškilo dėl to, kad tų laikų karininkijos daugumai trūko gilesnio susipažinimo su karo mokslu. Antra, tų laikų karininkija turėjo gana įvairias pažiūras į karo mokslą ir taktiką. Tas parėjo nuo to, kad jos sudėtis buvo labai margą: buvo bent keletą karininkų rūšių karo mokslo baigimo atžvilgiu: 1. baigę rusų karo mokyklas taikos metu, 2. baigę jas karo metu, 3. baigę praporščikų mokyklas ir 4. baigę mūsų karo mokyklos pirmąsias laidas ir t. t. Toks karininkijos paruošimas buvo perdėm nenormalus dalykas. Tatai suprato tų laikų generalis štabas, kuriam kilo mintis suvienodinti karininkų kariškas pažiūras ir jų karišką pasiruošimą, įsteigiant jiems tam tikrus kursus. Tuo būdu 1921 m. kovo mėn. 25 d. buvo paruoštas kursų įstatymo projektas. Kursams buvo duotas vardas „Aukštieji Karininkų Kursai“, o jų tikslas buvo suvienodinti karininkų karo žinias. Gene-

ralio Štabo aplinkraštis 57 nr. kursų įsteigimo datą nustatė 1921 m. balandžio mėn. 1 d. Tačiau jie buvo atidaryti vėliau — tik balandžio mėn. 13 d., nes per trumpą laiką net ir su didžiausiomis pastangomis negalima buvo atlikti didelio paruošiamo darbo. Juk viskas reikėjo pradėti, tiesą sakant, iš nieko. Nebuvo nei patal-

Vytauto Didžiojo statula, kuri bus pastatyta prie Vytauto Did. Karininkų Kursų.

pų, nei mokslui reikalingų įrankių, nei lektorių. Didžiausias tačiau darbas buvo sudaryti kursų mokslo programą ir jų savišką tipą, pritaikytą krašto sąlygoms.

Šis didelis darbas teko atlikti pirmajam kursų viršininkui gen. leit. Katche. Jam daug padėjo gen. št. gen. Radas - Zenkavičius savo ilgamečiu prityrimu paremtais ir praktiškais patarimais.

Pagaliau tų metų balandžio m. 13 d. įvyko kursų atidarymas jų patalpose (Tolstojaus g. 1). Šį faktą kariuomenės vadovybė ir krašto valdžia įvertino, kaip ypatingai svarbų ir lemiamą įvykį Lietuvos kariuomenės istorijoje. Į

kursus įdėta daug didelių ir gražių vilčių, kurias kursai, nepaisydami kartais itin sunkių sąlygų, stengėsi pateisinti.

Kitą dieną jau prasidėjo kursų I laidos mokslas. Trūko lektorių ir, tarp kitko, prityrimo. Nebuvo dar apsispręsta dėl tinkamo metodo. Dėl šių ir kitų priežasčių kursų mokymui reikėjo ne tik įtempo darbo, bet, galima sakyti, ir pasiaukojimo.

Tačiau visos šios sunkenybės davė labai gražių ir pamokomų prityrimų. Jau po metų kursų pradėjo reorganizuoti kitais pagrindais. Reorganizacinį darbą atliko tų laikų kursų viršininkas gen. št. gen. Radas - Zenkavičius, paskirtas nuo 1921 m. liepos m. 29 d. Jis sudarė kursų statuto projektą, kursams davė visai kitą pobūdį ir tikslą. Naujas tikslas: — visų ginklų rūšių karininkus taip paruošti, kad jie galėtų užimti batalionų, baterijų ir pulkų vadų vietas ir 2) paruošti generalio štabo karininkų korpa. Naujas statutai 1921 m. spalio m. 3 d. buvo seimo priimtas. Jis, be kito ko, suregulavo kursų ir juos baigusių karininkų teisinius dalykus ir davė kursų tolimesniam darbui tvirtą pagrindą. Taip susikonsolidavus kursų padėčiai, visas dėmesys nukreiptas į kursų mokslo metodus ir jų tikslų įgyvendinimą. Jie davė iniciatyvą įvesti naują karo doktriną. Supažindinti su jos pradiniais principais karininkija buvo įsteigti tam tikri kursai.

1923 m. liepos mėn. 15 d., švęsdami savo metines sukaktuves, kursai susilaukė didelės garbės: jiems buvo leista Vytautą Didįjį vadinti savo šefu. Specialiu Respublikos Prezidento įsakymu kursų vardas buvo nustatytas šiaip: Aukštieji Karininkų D. L. K. Vytauto Kursai.

Šio įsakymo turinys: „Mūsų tėvynės senovėje, Didžiajam Lietuvos Kunigaikščiui Vytautui viešpataujant, Lietuvos kariuomenė pasižymi ypatingu stiprumu ir karingumu.

Ačiū savo žygiams ir laimėjimams, ji baisi visiems kaimynams, priversdama skaitytis su ja kaip mažas taip ir dides valstybes.

Vytautas, atvadavęs savo teises kare su Lenkija ir nugalėjęs amži-

na Lietuvos priešą — kryžiuočių ordiną, savo žygiais į rytus nukariavo eilę rusų kunigaikštijų ir pasiekė didžiausios galybės net tolimuose Rusijos kraštuose.

Tai visa buvo pasiekta dėka ypatingiems Vytauto gabumams ne tik politiniams, bet ir kariams. Jo karo talentas sugebėjo sudaryti tokią kariuomenę, kuria galima buvo pasiekti visus savo

Ats. gen. ltn. Katche, pirmas Aukšt. Kar. Kursų viršininkas.

politikos tikslus, o vadovaujant jai karo lauke, laimėti prieš skaitlingesnę priešą.

Siekiant ir mums dabartiniu laiku to, kad sukūrus mažą, bet stiprią ir sveiką dvasios kariuomenę, reikia turėti ypatingai tinkamus vadus, tinkamai paruoštus savo aukštam tikslui pasiekti.

Tas uždavinys šiuo laiku tenka, tarp ko kito, Aukštiesiems Karininkų Kursams, kurių rūpesčiu Lietuvos kariuomenė turi gauti viršininkų, tinkamų būti karo atžvilgiu D. L. K. Vytauto įpėdiniais.

Sąryšy su tuo, ankštesniems dvasios ryšiams su garbinga Lietuvos kariuomenės praeitimi palaikyti ir kad nuolat atsimindami Vytauto, didžio stratego, vardą, stengtųsi parengti tinkamą šių laikų mūsų kariuomenei vadovybę, leidžiu vadinti Aukštųjų Karininkų Kursų Šefu Didįjį Lietuvos Kunigaikštį Vytautą, o kursus: Aukštieji Karininkų Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Vytauto Kursai".

1923 m. lapkričio m. 15 d. kursai buvo perkelti į A. Panemunę, į dabartines savo patalpas. Kursai jas rado pasibaisėtinoj būklėj: kambariai be langų, be durų, su išverstomis krosnimis ir apdaužytais sienomis. Šitos netvarkos su-

tvarkymas žymiai sutrukdė kursų normalų darbą. Tačiau ir tokiomis sąlygomis jie ne žingsnio neregresavo. Atvirksčiai, tiek pažengė pirmyn ir užėmė tokias žymias ir reikšmingas pozicijas, kad krašto apsaugos ministeris 1923 m. lapkričio m. 23 d. išleido įsakymą, kad „Karo Mokykla visais atžvilgiais priklauso Aukštųjų Karininkų Kursų Viršininkui“. Šis įsakymas reikia suprasti ta prasme, kad kursams buvo pavesta Karo Mokyklos programa suderinti su kursų programa. Prieš tai tarp Karo Mokyklos ir kursų mokslo metodo buvo žymių skirtumų ir kai kuriais atvejais net priešingumų.

Naujoje vietoje kursams atpuolė varginantis patalpų klausimas, todėl kursų veikimas pradėta plėsti. Įsteigta artilerijos skyrius, vėliau — kariuomenės fizinio lavinimo centras. Paskutiniojo buvo uždavinys paruošti kariuomenei reikalingų instruktorių. Fizinio lavinimo centras išleido 5-ias karininkų instruktorių laidas. Instruktoriai kariuomenės dalyse sportą įvedė į racionalias vėžes. Šituo visu darbu pasiekta tai, kad kariuomenė kasmet gali suruošti idomias ir grandioziškas kariuomenės sporto rungtynes.

Maždaug nuo 1924 m. kursai surado savo darbo metodus. Minėtų trijų skyrių (bendrojo, artilerijos ir fizinio lavinimo) programos nusistovėjo ir buvo vykdomos pamečiui be didesnių pakeitimų iki naujojo kursų istorijos periodo.

Šis kursų gyvavimo periodas reikšmingas tuo, kad prie kursų buvo prijungti aukštieji karo technikos kursai ir aviacijos kursai, kurie iki to laiko gyvavo savarakiškai. Šią sumanymą iškėlė kursai. Vyriausybė jam pritarė ir Ministrų Kabinetas 1926 m. rugsėjo m. 15 d. priėmė sujungtų aukščiau minėtų trijų kursų įstatymo projektą. Galutinai minėti kursai buvo sujungti įsakymu kariuomenei 41 nr. 1927-III-15. Po sujungimo Aukšt. Karininkų Kursai turėjo šiuos skyrius: bendrąjį, artilerijos, inžinerijos, technikos ir t. t., neskaitant įvairių laikinų kursų. Tuo būdu kursų veikimas gavo labai plačią darbo sritį. Dabar jie tapo vienintelė Lietuvoje aukštojo karo mokslo įstaiga. Čia reikia pabrėžti tai, kad nuo 1928 m. kursai daugiau nebeleido bendrojo skyriaus laidų. Bendrojo kariško paruošimo karininkų kariuomenei jau pakako. Trūko tik karininkų spe-

cialioms ginklų rūšims: inžinerijos, aviacijos ir kt. Todėl vien ta kryptimi nuo 1928 m. kursai ir dirbo, leisdami artilerijos, inžinerijos, technikos, aviacijos, be to, gaisrininkų, ryšininkų ir kitų skyrių laidas. 1930 m. suorganizuoti karo topografijos kursai, kurie baigsis š. m. liepos mėn. 15 d. Juos baigusieji papildys mūsų kariuomenei taip reikalingą topografijos karininkų korpa.

1929 m. spalio m. 1 d. įsteigiami aukštesnių kariuomenės viršininkų kursai. Juos suorganizavo ir jiems vadovavo vyriausio štabo viršininkas gen. ltn. Kubiliūnas. Jie svarbūs tuo, kad per juos norėta divizijos vadus, pulkų vadus ir kitus aukštesnius viršininkus, nebaisius gen. št. akademijų, supažindinti su naujais karo mokslų laimėjimais ir su mūsų kariuomenės bendrąja karo taktika. Po to panašių kursų dvi laidos, kurios dar ir dabar tebesitęsia, buvo suruoštos pulkų vadų padėjėjams ir batalionų vadams.

Plk. inž. Dirmantas, dabartinis Vytauto Did. Kar. Kursų viršininkas.

Šiais metais pažymėtinas dar vienas ypač svarbus įvykis, kuris rodo vis didėjančią kursų reikšmę. Šis įvykis, būtent, yra įsteigimas generalio štabo kursų. Jų programa ir jų teisės prilygintos užsienio generalio štabo akademijoms.

Feljetonėlis.

Per Kuršių mareles.

Motto: Birželio 27, 28 ir 29 d. d. Kauno įgulos liktiniams puskarininkiams ir jų šeimoms Vyr. Štabo Spaudos ir Švietimo skyrius surengė ekskursiją į Klaipėdos kraštą... („Karys“ 27 nr. iš 1931 m.).

Po ilgo lakstymo dešrinėse ir kepyklose, sušmėravę atitinkamą skaičių buterbrodų ir plonai supiaustyto kiaulės kumpio, žodžiu, atsižvelgę kiekvienas į savo pilvo pretenzijas prie valgomųjų produktų trims paroms, pagaliau, laimingai įsėdome į vandeniui skraidančią mašiną, vadinamą garlaiviu. Nutarėm plaukti pas brolius klaipėdiečius.

Ligi saulė spėjo vieną kartą nusileisti ir vėl patekėti, o mes sunaikinti beveik pusę portfeliuose ir čemodanuose nuo kaitros tirpstančios provizijos, tris kartus nuo pradžios ligi galo ir atvirksčiai išdainuoti visas žinomas ir sugalvotas dainas, iškalenti dantis nuo vėsaus nakties oro ir nugulėti šonų ir užpakalyje esančių kūno dalių kaulus — atsidūrėme paskutiniajame miestelyje, kuris yra prie jūrių-marelių. Na, ir uždainavom: „Važiavau dieną, važiavau naktį ir privažiavau Kuršių mareles“...

Marios, kaip marios — daug vandens. Bet kokios ten marios, įlanka ir tiek. Ir trečdalis neįvažiavus, pajutom, kad grįžtame ton vieton, iš kur iškeiliavome.

— Na, kokias gi čia komedijas proviji, gerbiamasis laivo kapitone, vandens pabūgai, ar ką?! — Grįžt, tai grįžt — nieko nepadarysi, kad toliau nevažė. Na, ir sugrįžom.

— Kaip norit, vyrai, — sako ekskursijos vadas, — plaukt, tai plaukt, bet iš vietos nė krust, panikos laive nekelt ir po dangtį nežioplinėt. Jei ne, tai namo...

— Mirties aš nebijau, ar ore, ar vandenyje man vis tiek pat, — sako aviatorius.

— Ir man nebaisu. Balne ar laive, — pritaria gusaras.

— Nebalamūtykit, vyrai, aš neturiu nei arklio, nei lėktuvo ir esu pratęs pasitikėti savo raumenų jėga, — išdidžiai atkirto pėstininkas.

— Nors ir be tilto, bet sugebėsiu išsikasti ir aš, — įtikinamai pareiškia pionierius.

Vadinas, nutarta, — važiuojam. Iš širdies kiekvienas šaukiam ekskursijos vadui, vežk, girdi, pone vade, ir gana, mes papratę rizikuoti. Bet čia pasitaikė nenumatyta kliūtis. Nesusipratimas įvyko. Kur buvę, kur nebuvę, įsimaišo, prastai sakant, moteriškas plaukas. O gi patys žinot, gerbiemieji, kad vyras, tai vis vyras, o su moterišku blogiau ir gana.

Šarvuočių šventės proga.

Šio mėn. 14 dieną minima šarvuočių rinktinės šventė.

Ši kariuomenės dalis pradėta formuoti 1919 m. vasarą. Jos branduolį sudarė vienas iš bolševikų atimtas šarvuotas automobilis ir vėliau dar pripirkti iš vokiečių. Šarvuotas traukinys „Gediminas“ buvo pastatytas 1920 m. vasarą mūsų geležinkelių dirbtuvėse. Už nuopelnus kovose su priešais apdovanoti Vyties kryžiumi du rinktinės karininkai ir du kareiviai.

Nuo 1927 m. rinktinei vadovauja mjr. Asevičius.

Šios metinės šventės proga linkime rinktinei neuilstamai ir sėkmingai ruoštis lemiančiam žygiui — mūsų brangios sostinės Vilniaus atvadavimui.

— Nevažiuosiu, — sako, — pati ir savo vyro ar sužadėtinio neleisiu. Aš, — sako, — kad mirsiu, tai lovoj mirsiu, bet ne kažin kur vandenyje, ir savo nesutepto kūno, girdi, žuvims baliavoti nepaliksiu.

Tikras skandalas. Babelio bokštas, kitaip sakant, pasidarė. Vyras važiuot — boba rėkt. Na, ir ką gi? Skilom, tikriausiai skilom į dvi dalis.

Likusiems krante sudainavom „Ilgiausių mėteilių“. Jie, be abejo, apgailestavo mus, kad be laiko ir tikslo mirsim. Mes išplaukėm.

Viršuj dangus, kairėj vanduo, dešinėj vanduo, priešakyje ir užpakalyje vanduo ir po kojomis vanduo. Tikras valsas ant bangų... Na, ir plaukėm. Dar ir kaip, net su daina plaukėm. Nors ir buvo kaip kam truputis strioko, bet tai tik šešėlis prieš malonumus.

Šio malonaus žaislo pabūgusiems bičiuliams teko plentais skraidančiomis mašinomis atburgzti.

Tai matot, gerbiemieji, koki dalykai. Aš sakiau ir sakysiu, kad nesišenyjau ir nesišenyysiu. Ar karas iškiltų, ar šiaip koks nors netikėtas pripotkas, vienas, tai vis vienas. O tai, žiūrėk, boba, taip sakant, ir pradės duduoti, o su ja vienas kitas vaikas... Visas orkestras pasidarytų. Et, tikras vargas būtų ir gana. Ir koks čia karys, antra vertus, apsikrovęs sužadėtinėmis, žmonomis ir vaikais. Nors dainelė ir sako: „Bėda man, bėda man, bėda seniui būt vienam“, bet ką mačyja, kaip patys matote, kad šimtą kartų geriau be jų, kaip su jomis. Taigi aš ne tik pats manau nesišenyti, bet ir jums tai patariu.

B. B - k a s .

Per visą laiką iki šių metų karininkų kursų vadovybėje įvyko šių pasikeitimų: 1927 m. X.20 d. tų laikų kursų viršininkui gen. Radus-Zenkavičiui išvykus į Angliją, viršininku buvo paskirtas gen. št. pulk. Skorupskis, o jam išvykus į Prancūziją, — pulk. Štencelis. Nuo 1929 m. rugsėjo m. 30 d. kursams vadovauja pulk. inž. Dirmantas.

Kursų pavadinime taip pat bu-

vo pakeitimų. Sąryšy su Vytauto Didžiojo jubiliejumi, senasis Aukšt. Karininkų D. L. K. Vytauto Kursų vardas 1930 m. vasario 10 d. pakeistas į Vytauto Didžiojo Karininkų Kursus. Norėdami pateisinti savo garbingą vardą ir pagerbti savo šefą, kursai stato jam paminklą. Paminklas šiais metais statomas todėl, kad dabar sukanka kursų gyvavimo 10 metų sukaktuvės. Atidengiant paminklą, bus

iškilmingai atšventos kursų sukaktuvės. Prieš savo šefo, lietuvių tautos genijaus, paminklą kursai pasižada būti garbingi jo kariško testamentą vykdytojai. Kvėpuodami Vytauto Didžiojo dvasia, jie ryžtasi ateityje su nepalaužiama energija atlikti savo svarbius ir reikšmingus uždavinius.

V. N e m u n ė l i s .

Gusarai Biržuose — prie savo šefo paminklo.

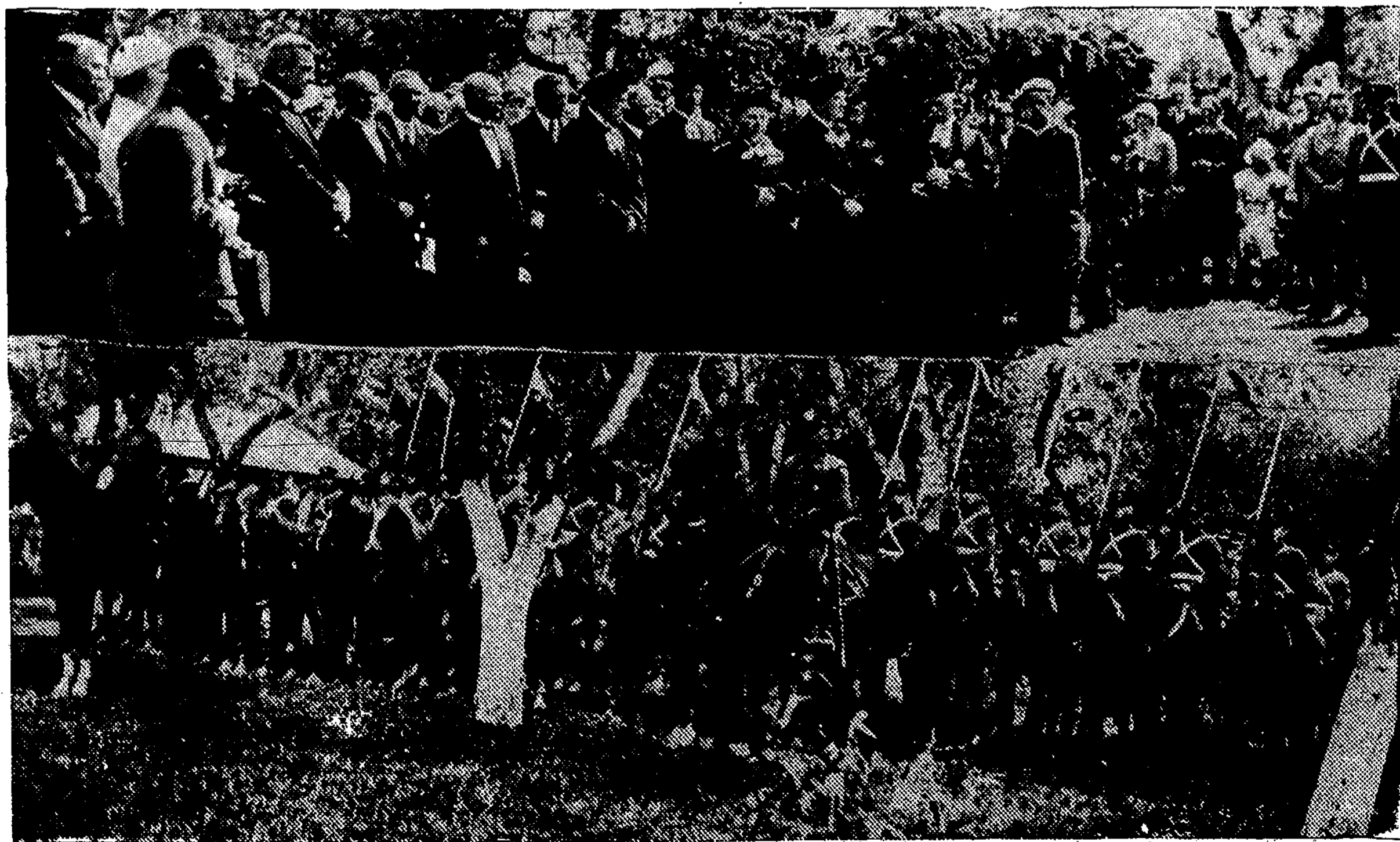
Birželio 28 d. Biržų piliakalny buvo iškilmingai atidengtas Didžiajam Lietuvos Etmonui Kunigaikščiui Jonušui Radvilai ir 1 gusarų pulko šefui paminklas. Savo šefo pagerbti į Biržus birželio 25 d. išvyko raitas vienas eskadronas. Savo smulkiomis dalimis vyko įvairiais keliais ir smarkiu maršu. Tai buvo ne vien tik paprastas žygis, bet surištas su kavalerijos patvarumo bandymu ir viršininkų įpratimu (būrių vadų) organizuoti žygį ir jį vykdyti savo vienetų ribose. Žygis ėjo įtemptu maršu ir vienetai vidutiniai jojo 70 klm. per dieną. Iš šio žygio pastebėta įdomūs rezultatai, apie kuriuos reiks atskirai pakalbėti (dienos ir nakties žygius).

Birželio 27 d., paminklo atidengimo išvakarėse, jau sujojo eskadrono būriai. (Pirmas atjojo, nors be greitumo sąlygų, 4 esk. būrys, jaun. ltn. Milaševičiaus vadovaujamas). Biržiečiai (biržėnai, kaip jie patys taria) tinkamai gusarus sutiko, nes viskas buvo pas juos numatyta, tinkamai tam reikalui iš anksto susiorganizuota. Tiesa, kariuomenės dalys, atvykstančios į kurią nors vietą — stovyklą, kažkokių privilegijų nereikalauja, bet labai malonu, kai savo šalyje susidaro tarp vietos gyventojų ir kariuomenės draugiški santykiai. Biržiečiai galėtų būti ir šituo atžvilgiu daug kam pavyzdžiu! Jie tikrai mokėjo surasti tą bendrą kalbą, taip, kad persiskyrimas lyg sunkus buvo abiem pusėm!

Mus sutiko (4 esk. būri) d-ras M. Yčas, kuris savo automobiliu nuvežė, informavo, nurodė. Jau iš karto buvo numatyta karininkams būstinė, būrių stovyklos, pašaro išteklių ir kt. Ko civilė vyresnybė ar komitetas (paminklo atidengimo) nežinojo, tai pasiinformavo, pasiklausinėjo ir tuoj suteikė. Vakare pas kun. Šerną (evang. reformatų bažnyčios) su ponias

buvo paruošta vakarienė ir čia visą laiką karininkai gyveno.

Kitą dieną buvo paminklo atidengimo programa. 11 val. evang. reformatų bažnyčioj iškilmingos pamaldos, kurias laikė ir pamokslą pasakė generalinis superintendentas kun. P. Jokubėnas. 13 val. švietimo ministeris inž. Šakenis atidengia paminklą ir pasako atitinkamą kalbą. Karo kapelionas kun. J. Šepetys atlieka pašventinimo apeigas (evang. reform. bažnyčios pašvent. apeigos. D. L. Etm. kun. Jonušas Radvila evang. reformatas, tai ir pašventinimo apeigos — reformatų. D-ras M. Yčas iš anksto apie tai paaiškino) ir generalinis superintendentas kun. P. Jokubėnas taria žodį. Prof. J. Yčas trumpai kalba apie šefo gyvenimą ir žygius. Malonu buvo iš profesoriaus girdėti ir užfiksuoti kai kuriuos pareiškimus. Šefas kunig. Jonušas Radvila pasirinko „kariuomenę — energingo veikimo kelią“. (Tai daug primena kariams ir kavaleristams!). Be to, pareiškama, kad Švedijoje, kur prof. važinėjo, surasta dokumentų, kurie aiškiai nustato, be jokių abejonių, šefo veikimo kryptis. Yra dokumentas rašytas paties šefo lietuvių kalba — „raitarijos vadui“. Taip pat primenama apie Kėdainių sutarties dokumentus (Dėl šitų pareiškimų pas gerb. profesorių turėsime atskirai pasiinformuoti). Toliau kalba pulko vadas pulk. Jackevičius savo šefo ir išsirikiavusio eskadrono akivaizdoje. Tai atskiras priesaikos, pasižadėjimo, pasiryžimo ir pakilimo momentas. D-ras M. Yčas, lietuvių evangelikų sinodo pirmininkas, kalba ir pareiškia, kad liet. evang. reformatai stato paminklą pirmiausia, kaip didžiam Lietuvos patriotui ir paskui jų tikybos išpažintojui. Kalba pulk. ltn. Kaunas, Biržų apskrities komendantas. Jis primena, kad reikia sustiprinti šefo pilies

Paminklo D. L. Etm. Kun. Jonušui Radvilai atidengimo iškilmės Biržuose. Viršuj visuomenės atstovai. Apačioj gusarų eskadronas.

mūrus, kurie čia pat stovi už paminklo, piliakalny. Dr. Mikelėnas kalba, kaip Lietuvai pagražinti draugijos Biržų skyriaus pirmininkas. Dar sako savo kalbas ir kiti. Giedamas Lietuvos himnas. Pritaria gusarų orkestras, vietos choras ir publika. Eskadronas pro savo šefo paminklą, civilę vyresnybę, pulko vadą ir didelę biržiečių minią prajoja išskilmės maršu.

15 val., vietos gimnazijos rūmuose, buvo vaišės, kur dalyvavo švietimo ministeris inž. Šakenis su ponia, pulko vadas pulk. Jackevičius su karininkais ir didelė biržiečių visuomenės dalis. Čia pasakyta kalbų, kurios apibūdina biržiečių gerus santykius, jų norus, pasiryžimus. D-ras Mikelėnas kelia taure už ginkluotų pajėgų viršininką — Respublikos Prezidentą, pulko vadas dėkoja, švietimo ministeris inž. Šakenis charakterizuoja biržėnus, kaip įvykių kaltininkus, kur vyresnybė vyksta, kaip į visuomeniškas iškilmes... Po pietų buvo pasilinksminimas piliakalny, o vakare gimnazijoje. Reikia būti ten ir čia.

Trumpai turiu paminėti ir Biržus, nes yra daug įdomių dalykų. Dabar apskrities miestas. Tinkama, miestiška išvaizda. Ir knygynų netrūksta ir kioskų yra. Bažnyčios kelios. Seniausia, rodos, evangelikų reformatų. R.-katalikų vyskupo Valančiaus pašventinta 1860 m. Dar yra liuterių ir pravoslavų. Miesto muziejus, biblioteka, „Biržų Žinios“ — savaitraštis, spaustuvė, gimnazija, kurios moderniški rūmai baigiami statyti ir kurių atidengimas bus dar šiais mokslo metais.

O jei paliesti istoriją, tai Biržai minimi XIV šimtmečio pradžioje. Tai buvo Lietuvos tvirtovė, kuri sergėjo kelius į Lietuvos gilumą, būtent, į Vilnių. Todėl Biržų ponai buvo Lietuvos etmonai (karo vadai) ir Vilniaus vaivados. Švedai valdė 1625—1655 (Gustavas Adolfas). 1701 m. Biržų traktatas (vasario 26 d.) (Petras I ir Augustas II kariavo prieš švedus). 1704 m. rudenį švedų gen. Levenhauptas privertė Biržų komendantą Nerezijų išvesti įgulą ir susprogdino tvirtovę (Biržų muziejų yra tos operacijos senos graviuros kopija, kaip dislokuota gen. Levenhaupto kariuomenė ir puolimo kryptis). 1794 m. kautynės su rusais. Nuo 1811 m. Juozo Tiškevičiaus majoratas. Patys Biržai prie savo valdytojų turėjo Magdeburgo teises ir jų buvo keliami.

Biržų pilies apylinkės gražios. Ežeras (kur gusarai turėjo progos pasivažinėti laiveliu ir kuris daug kam paliks malonių atsiminimų), upeliai apkabina Biržus iš abiejų pusių: Apaščia ir Agluona. Be to, Biržai žinomi ir iš geografijos savo geologiniais sluoksniais (klinto — gipso). Taip pat šaltiniais (Biržų vandenys). Pati pilis yra griuvėsiai. Kai kur labai išakiję, bet stipriai laikosi. Pačios pilies supylimai daug bendro turi su piliakalnių supylimais. Yra Petro Didžiojo liepa (matyt, Biržų traktato laikų).

Kalbama, kad yra takas — urvas po ežeru, išeinantis į kitą pusę, nes tuo būdu ir įgula buvo išvesta. Yra pradėta kasinėti. Susiinteresuota. Prie tako, einančio į pilį iš miesto, yra tam tikri mūro obeliskai (keturkampiai, smailėjanti į viršų ir pagaliau nupiauti statiniai) su istoriškais ištraukomis — parašais. Tai geri informatoriai. Prie jų dar yra po vieną, prie kiekvieno, senovės patranką (vienos vamzdžio galas nuskeltas). Žiūri vamzdžiai į rytų pusę. Pati aplinkuma dvelkia žila senove, kuri siekia dar lietuviško kulto laikus ir stipriai, lietuviškai gyvena biržiečių tarpe.

Einame pavakarę piliakalnio sodu.

— Būk, tamsta, malonus parodyti, kur yra įmūryti jaunavedžiai, kad pilis bestatant nebegriūtų — klausiu sode besėdinčio biržiečio apie čia žinomą legendą.

Užklaustasis atsako, kad tai yra gandai, bet nurodo į atskirai beriogsančią mūro sieną.

— Būk ten, — sako biržietis.

Žinoma, labai dėkoju ir žiūriu į šefo paminklą. Paminklą dirbo žinomas mūsų dailininkas p. Zikaras. Paminklo biustas yra žalvario, ant moderniško pje-destalo su užrašu: „Lietuvos Didysis Hetmonas Biržų kunigaikštis Janušis Radvila. 1612—1655“.

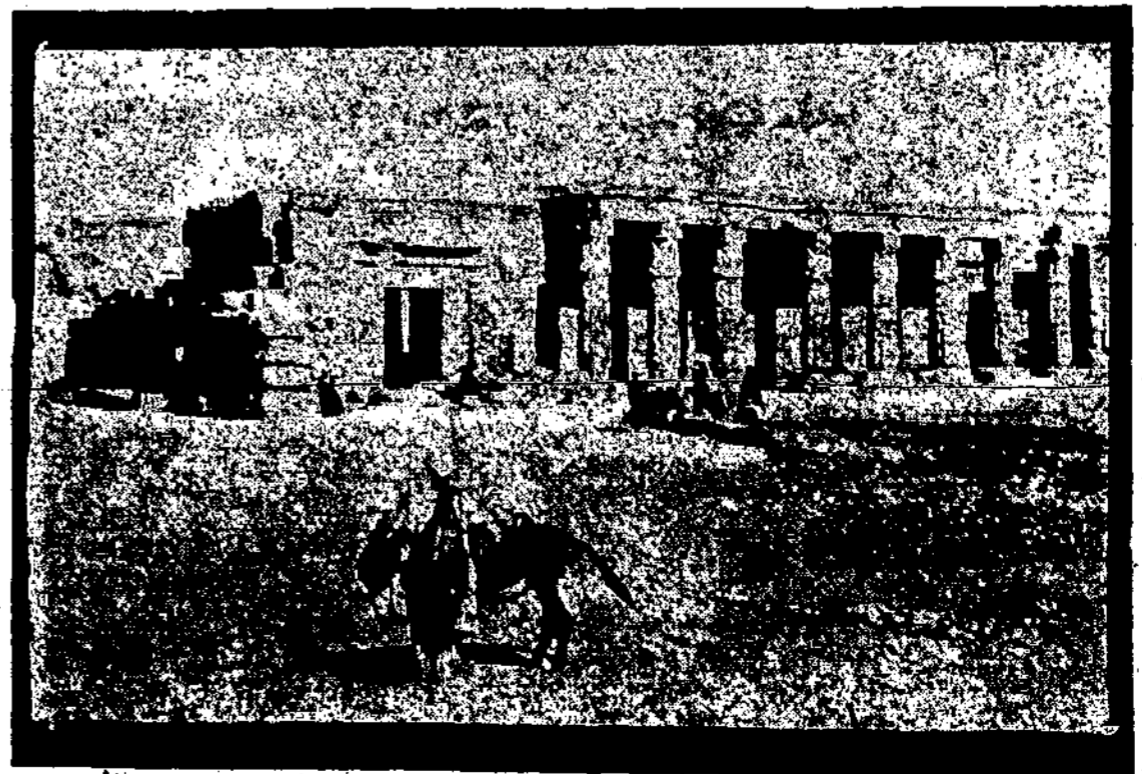
Laikas jau išvykti. Lyg ir sunku. Tariama sudieui p. Šernams už jų rūpestingą priėmimą visų gusarų (ypatingai 4 esk. būrio), taip pat raitininkiškas sudieui gražioms biržietėms. Dedama koja į kilpą. Pulko vadas su plk. ltn. Kaunu praleidžia būrius.

Kapt. Ž1.

Vytauto Didžiojo muziejaus statybos darbai.

Kaip jau žinoma, Vytauto Didžiojo muziejaus statybos darbai iš varžytynių atiduoti rangovams broliams D. ir G. Ilgovskiams. 1931 m. gegužės mėn. 27 d. pasirašyta sutartis, o po savaitės buvo pradėti priruošiamieji statybos darbai: išvalyta aikštė ir atžymėtos pamatų linijos. Greitai pradėta kasti grioviai pamatams įmūryti. Dabar darbai įsibėgėjo ir intensyviai varomi toliau. Statybos aikštėje dirba, kruta per 240 darbininkų. Nuo ryto iki vakaro užia įvairios mašinos, tarška darbininkų plaktukai ir kastuvai. Pastatytos 3 didžiulės mašinos betonui priruošti. Pamatams statyti jau atlikti beveik visi žemės darbai ir didesnė dalis pamatų jau padaryta. Priešakinėje dalyje ir šonuose net siena visą metrą iškelta virš žemės. Ypatingų trukdymų ir nenumatytų kliūčių kasant pamatus neatsitinka, tik vienoje vietoje prasimušė kalno vanduo, kuris numatomas pašalinti drenažo pagalba.

Visuomenės susidomėjimas Vytauto Didžiojo muziejaus statybos darbais labai didelis. Statybos aikštę lanko net ištisos ekskursijos iš Kauno ir provincijos. Darbus prižiūrintieji technikai jiems paaiškina, parodo. Pašaliniai asmenys atskirai į aikštę neįleidžiami, nes tai trukdytų dirbti. Tuo tarpu iš Duonelaičio gatvės naujojo muziejaus statybą užstoja senasis Karo muziejus, tačiau dar viena — kita savaitė, visas Kaunas ir į jį atsilankę pamatys milžinišką statinį, kylantį į padanges Vytauto Didžiojo garbei. Tada kiekvienas galės apsidžiaugti, nes žinos, kad šiam pastatui ir jis yra paaukojęs vieną kitą litą ar tai pirkdamas komiteto leidinius, ar tai aukodamas per viešas rinkliavas.

Prie senovės Egipto griuvėsių.

Latvijoje sutvarkyti mūsų karių kapai.

1919—1920 m. mūsų kariuomenė, kariaudama su rusais bolševikais, buvo pasiekusi net Dauguvos krantus. Ilūkštos apskr. žemė, kuri dabar yra Latvijos dalis, buvo gausiai aplaistyta Lietuvos karių krauju. Daugelis jų čia rado ir amžino atilsio vietą.

Tik po 10 metų buvo susirūpinta jų kapais. Pradėta rinkti žinios. Tačiau jos buvo labai negausios. Dalių atsiųstuose sąrašuose dažniausiai buvo pažymėta: „žuvo prie Dauguvos“, „žuvo bolševikų

sąrašas iš 30 padidėjo iki 50. Bet, žinoma, toli gražu čia dar nevisi.

Pagalčiau šiemet karių kapams tvarkyti komisija, mūsų kariuomenės vadovybei ir Latvijos vyriausybei sutikus, pasiuntė mane su 3 žmonėmis ir lengvuoju kroviniams vežti automobiliu į Latviją kalbamu karių kapų tvarkyti

Apsirūpinęs įvairiais leidimais ir susikrovęs į vagoną automobilių, cementinius kryžiuokus, tam tyčia padarytą iškastiems lavonams dėžę ir reikalingus įrankius, š. m.

Červonkos kapinėse laidojami surinkti iš laukų mūsų karių kaulai.

fronte, „žuvo po Dvinsku“. Aišku, nežinant kur palaidotas karvy, negalima rasti jo kapo. Net ir tose vietose, kurios žinomos, po 10 metų jau labai sunku surasti kapą.

1929 m. birželio mėn. vidury karių kapams tvarkyti komisijos pirmininkas plk. ltn. Augustauskas ir sekretorius kpt. Jakštas, lydimi tuolaikinio Latvijos karo atstovo Lietuvai plk. ltn. Indano, buvo nuvykę į Latviją ir aplankė kai kurias vietas, kur buvo kautynės su bolševikais. Su vietos gyventojų pagalba paisekė surasti apie 30 kapų. Visi jie buvo apleisti ir užmiršti. Didesnė jų dalis buvo laukuose ir miškuose.

Tos kelionės aprašymas, įdėtas Kary ir vėliau atspausdintas Latvijos lietuvių laikrašty „Rygos Balse“, paragino tūlus skaitytojus turimas žinias papildyti. Tuo būdu žuvusiųjų Latvijos teritorijoje

birželio mėn. 12 d. iškeliavau iš Kauno. Kitą dieną anksti rytą su mažomis kliūtėmis iš Obelių muitinės pusės pasiekiau Latvijos stotį — Eglainę. Čia, žinoma, jokių kliūčių neradau, nes iš Rygos jau buvo pranešta vietos įstaigoms apie mano kelionės tikslą ir važtą. Latvijos kariuomenės vadovybė net paskyrė specialų palydovą, raitininkų pulko kapitoną Jurgį Drikitį, kuris per visą kelionę po Latviją buvo mano vadovas, patarėjas ir visų vargų dalininkas. Jis mane sutiko dar vagone. Netrukus atvyko ir žinomas Latvijos lietuvių veikėjas, buv. Lietuvos savanoris kūrėjas, p. Vincas Garška, dabar gyvenąs Daratiškių vienk., Lašų valsč. Jo namuose radome pastogę, tikrą nuoširdų vaišingumą ir visokeriopą pagalbą. Pats p. Garška jau daugelį kapų buvo suradęs, o taip pat sužinojęs visą eilę asme-

nų, kurie laidojo mūsų karių arba dalyvavo laidotuvėse. Per visą savaitę jis dirbo su mumis kartu, užmiršęs savo tiesioginį darbą ir šeimyniškus rūpesčius. Tokį atsidavusį ir pasiryžusį žmogų aš sutikau, berods, pirmą kartą.

Birželio mėn. 13 — 19 d. rinkome lavonus tų karių, kurie buvo palaidoti nekapinėse. Jų buvo rasta Ilūkštos apskr. šiose vietose: Ilūkštos mieste, Šurų kaimo miške, Lašų dv. lauke prie evangelikų naujų kapinių tvoros, Suseklės vienkiemio darže, prie geležinkelio ties Naujuoju Griunvaldu, prie vieškelio ties Sėdeire, Kokainiškių vienk. pamiškėje, Razmatkų vienk. lauke, Anmužės miške, prie Sventės ežero Krūminių — Mikuliškių rajone ir Daugpilio apskr., Liksnos valsč., Ribokų kaimo ganykloje.

Lavonai daugiausia buvo be karstų, jau visai supuvę. Teliko tik kaulai, o kai kuriose vietose dar ir drabužių likučiai, inkstai, sągos, tuščios piniginės, rožančiai, maldaknygės ir t. t. Tik vienoje vietoje (Ilūkštos m., žydo darže Jaunbuvės ir Smilčių gatvių kampe) prie lavono rasti ir batai. Kai kurių lavonų kaulai buvo sulaužyti. Ypač buvo sutriuškinti nežinomo Lietuvos kareivio kaulai, surasti netoli Eglainės stoties, Razmatkų vienk. ūkininko Pormalio lauke Pasak vietos gyventojų, 1919 m. bolševikai (latvių komunistų pulkas) sugavę sužeistą mūsų kareivį ir jį užmušę akmenimis. Akmenimis buvo apverstas ir lavonas.

Visų karžygių liekanos buvo surinktos į didelę dėžę — karstą. Birželio mėn. 19 d. 12 val. Červonkos kapinėse buvo kuklios liūdnos laidotuvės. Laidojimo apeigas atliko Subato klebonas kun. Stulginskis. Jis pasakė ir trumpą pamokslą, kurį ašarodamas išklause vietos lietuvių būrelis. Naują supiltą didelį kapą papuošė vietos lietuvių nupintas iš lauko gėlių vainikas. Gražų gėlių vainiką uždėjo kap. Drikitis.

Dabar Červonkos kapinėse, kurios yra gražiame pušyne prie vieškelio iš Eglainės į Subatą, pagal sąrašus ilsisi šių 27 karių kaulai: 5 p. p. eil. Juozo Adomėno (†1919.VIII.28), eil. Kosto Skinulio (†1919.VIII.30), eil. J. Šaulinsko (†1919.IX.28), eil. V. Kavaliausko (†1919.VIII.28), eil. Kazio Stripeikio (†1919.XII.31), eil. P. Trus-

kausko (†1920) ir viršilos J. Bankausko (†1919.IX.29), 1 p. p. eil. Petro Kaušinio (†1919.VIII.30), 9 p. p. eil. Petro Čelkio (†1919.X.8), 2 p. p. eil. P. Garkauso (†1919.VI.22), eil. A. Mašinausko (†1919.VI.22), 3 p. p. eil. Jono Leonavičiaus (†1919.V.22), eil. Antano Milkino (1920.II.20), 6 p. p. eil. J. Geldausko (†1919.VII.11), eil. Pijaus Paplauško (†1919.IX.2), eil. Jurgio Rudaičio (1920.VII.17), 4 p. p. eil. Vlado Pociūno (†1919.VII.10), eil. Juozo Rumčiakio (†1919.VII.13), nežinomos dalies kareivio Antano Balčiūno (†1919.VIII.25), gūdų bat. karininko Jurgio Pliskos (†1919.VIII.28), j. pusk. Jurgio Romanovo (†1919.VIII.28), eil. Teodoro Pauličenkos (†1920.I.) ir šešių nežinomų karių.

Kiekvienam šių karių pastatytas cementinis kryžiukas su parašu. Kapas sutvarkytas atskirų kapų pavidalu. Visi kapai sudaro trikampį. Kitais metais čia manoma pastatyti paminklą.

Birželio mėn. 28 d. Lašų valsčiaus valdyba, valdybos pirmininko ats. kap. Dombrovskio ir valdybos nario p. V. Garškos rūpesčiu, suorganizavo iškilmingą kryžiukų pašventinimą ir pamaldas už žuvusius mūsų karžygius. Apie šias iškilmes bus pranešta plačiau kitame „Kario“ numery.

Mūsų karių kapai Daugpily. Mūsų sutvarkytų karių kapų dešinėj matyti nesutvarkyti ir apleisti rusų ir kitų kapai.

Tie kariai, kurie buvo palaidoti kapinėse, palikti vietoje. Tik sutvarkyti jų kapai ir pastatyti cementiniai kryžiukai. Tokių kapų yra: Subato kapinėse — 4 p. p. vyr. pusk. K. Atraškevičius (†1919.VII.2), eil. J. Antanaitis (†1920.VII.29), eil. J. Bartuševičius (†1919.X.2), eil. D. Burkauskas (†1919), eil.

A. Tamošiūnas (†1919.VIII.17), eil. J. Viniauskas (†1919.VIII.19), eil. P. Ramonas (†1919), eil. St. Žlioba (†1919) ir 6 p. p. vyr. pusk. V. Ilinskas (†1920.VII.3) ir eil. Pr. Krupštaitis (†1919.VIII.19), Bebry-

Mūsų karių kapai Červonkos kapinėse.

nėje — 4 p. p. eil. J. Mickevičius (†1919.VI), Daugpily — 1 p. p. J. Surdokas (†1919.V.23), nežinomos dalies eil. J. Liaudanskis (†1921.X.17) ir vienas nežinomas kareivis, Ilūkštos kapinėse — kareivis Juozas Petravičius (†1919), Sventės šventoriuje — 2. p. p. eil. J. Šližys

(†1919.IX.5), kapinėse — 2 p. p. eil. Pr. Kalinas (†1919.IX.5), 3 p. p. eil. R. Vizginis (†1920.VI.17), eil. J. Jankus (†1920.V.28), eil. Motiejus Rajeckas (†1920.V.27), eil. J. Lesaitis (†1920.V.2), 9 p. p. eil. P. Kuprinas (†1919.X.4) ir eil. J. Velička (†1919.XI.17); Gryvoje — 5

p. p. eil. J. Pauliukevičius (†1919.VIII.30).

Karių kapams tvarkyti komisija džiaugiasi, kad pagaliau pasisekė nors šiek tiek sutvarkyti sakytus karių kapus ir surinkti iš laukų

karžygių kaulus. Už tatau tenka dėkoti visai eilei įstaigų ir asmenų, kurie palengvino šį sunkų ir painų darbą, o ypač: Latvijos pasiuntinybei Kaune, vyr. štabo IV sk. viršininkui gen. št. plk. ltn. Žadeikai, Kauno stoties komendantui plk. ltn. Petrauskui, Obelių stoties viršininkui p. J. Žygui ir visiems tarnautojams, Obelių muitinės valdininkui p. Aušrotai, Eglainės muitinei, Zemgalės divizijos vadui gen. Dankeriui, kapitonui Drikičiui, ats. vyr. ltn. Genšeniui, Lašų valsč. valdybos pirmininkui ats. kap. Dombrovskiui ir nariui p. V. Garškai, Ilūkštos dekanui kun. Velkmei, Sventės klebonui kun. Batūrai, Subato klebonui kun. Stulginskiui, p. Zaukai, Subato pereinamojo punkto viršininkui, Pasubačio pereinamojo punkto viršininkui p. Valiukėnui, visiems, kurie dalyvavo karžygių laidotuve arba kuo nors jiems pataravo.

Savo vardu dėkoju p. Garškų, p. Dombrovskių ir p. Drikičių šeimoms, kurių pastogėje aš ir mano bendradarbiai radome poilsį ir pastiprinimą, ir visiems, suteikusiems bet kokios pagalbos, kurios reikėjo kiekviename žingsny. Taip pat dėkoju savo bendradarbiams: viršilai Mockui ir eil. Snapkauskui, su kuriais teko daug vargti ir bendromis jėgomis daug įvairių kliūčių nugalėti. Kpt. J a k š t a s.

Tik pasiryžęs nugalėsi.

(Iš virš. Gendručio pasakojimų).

Eiliniai Banelis ir Spirgaitis, gavę naują „Kario“ numerį, abu kibo jį skaityti. Priešpaskutiniame puslapyje rado galvosūkį.

— Žinai, Baneli, — sako Spirgaitis. — Kiti sprendžia galvosūkius, kodėl mums nepabandyti. Juk abu ir klasės suolus esame trynę ir įvairias matematikos formules po galvas sukę. Pasukime ir dabar prie galvosūkių.

— Gerai! — sutiko Banelis, ir abu, pasiėmę popieriaus ir paišelius, pradėjo sukti galvas. Sukė keliolika minučių ir vis niekas neišeina.

— Spiautį tai, vis tiek neišspręsimė. Kam dar be reikalo vargti — įsikišęs paišelį atsikėlė Banelis eiti.

— Palauk, turime išspręsti. Jei-gu kiti išsprendžia, tai kodėl mes turime būti blogesni už juos. Pasukime ilgiau galvas, — atsiliepė Spirgaitis. Bet Banelis vis dėlto nuėjo šalin, palikęs vieną Spirgaitį spręsti.

Tuo tarpu viršila Gendrutis nepastebimas stovėjo jų užpakaly ir, matyt, visa tai matė ir girdėjo. Banelio žvilgsniams susitikus su viršilos, paskutinysis švelniai nusisypsojo ir nieko nesakęs toliau nuėjo per kareivines.

Prabėgo dvi savaitės. Vieną vakarą viršila Gendrutis, nešinas naują „Kario“ numerį, atėjo į kareivines. Liepęs apie jį susirinkti kuopos kareiviams, pradėjo iš lėto vartyti „Kario“ lakštus.

— Vyrai! — prabilo viršila. — Šiam numery galvosūkių sprendėjų eilėse radau vieną mūsų kuopai pažįstamą pavardę.

Visi nutilo ir laukia, ką viršila pasakys.

— Štai eilinis Juozas Spirgaitis išsprendė, — pabrėžė viršila. Visi sužiūro į Spirgaitį, bet viršila tuojau jų žvilgsnius nutraukė nuo Spirgaičio.

— Aš mačiau, kaip sprendė šį galvosūkį Spirgaitis ir dar kitas jo draugas. Jo draugas, neturėdamas jėgų pasiryžti, metė darbą, bet Spirgaitis, pasiryžęs būtinai šį galvosūkį išspręsti, nemetė ir tol dirbo, kol išsprendė. Nors čia yra mažmožis, bet, pasakysiu, labai svarbus žmogaus gyvenime. Pasiryžimas padaryti nors ir menkiausią darbą, ir tą pasiryžimą ištesėti

iki galo, auklėja žmoguje tvirtą valią. Toks, iš menkų niekų pradėjęs pratintis pasiryžti, palengva pripranta ir, reikalui esant, gali pasiryžti dideliems darbams. Juk tik nuo mažų darbų prieinama prie didelių. Reikia iš anksto pradėti pasiryžimą savy stiprinti, nes jis yra reikalingas visiems, o ypač kariams.

Kaip yra svarbus pasiryžimas kariams, papasakosiu iš mūsų nepriklausomybės kovų kai kuriuos atsitikimus.

1919 m. lapkričio 12 d. kautynėse su bermontininkais ties Saločiais priešas atmušdavo vienos buvusio Pasvalio bataliono kuopos visas atakas ir paėmė 15 mūsiškių ir vieną kulkosvaidį į nelaisvę. Tai matydamas viršila A. Burkevičius su keliais savo kareiviais pasiryžo žūt būt nugalėti priešą ir ne tik atimti saviškius, bet ir priešui atsilyginti už nuostolius. Nors priešas šaudė net iš 3 kulkosvaidžių, bet viršilos Burkevičiaus ir jo kelių draugų pasiryžimo nieku būdu negalėjo nugalėti. Mūsiškiai keli prislinko prie jų, atmušė jų gausingesnio būrio puolimą ir patys granatomis puolė juos, nugalėjo, paėmė priešą į nelaisvę ir visus jų 3 kulkosvaidžius

Pasiryžusių ginti tėvynę nesulaiko nė senatvė. Seni ramygaliečiai ūkininkai, išleidę savo sūnus kariuomenės savanoriais, ir patys neatsiliko nuo jų — 1919 m. stoji savanoriais.

ir kitokio grobio. Vadinas, už 1 kulkosvaidį paėmė 3 ir t. t. Arba tą pačią dieną, toj pačioj vietoj ir to pat bataliono du kareiviai P. Kazėnas ir Ad. Lazauskas pateko į bermontininkų nelaisvę. Bet vyrukai buvo pasiryžę per vandenį ir ugnį pereiti. Nenusiminė. Beginkliai puolė savo du varovus bermontininkus, nuginklavo juos ir laimingai pabėgę prisidėjo prie virš. Burkevičiaus grupės, kuri slinko savus išgelbėti ir priešą nugalėti. Taip pat tą pačią dieną ir toj pačioj vietoj patekė į bermontininkų nelaisvę mūsiškiai kareiviai K. Krikščiūnas, A. Linkpetris ir J. Vimba buvo uždaryti klebonijos name, iš kur bermontininkai šaudė į virš. Burkevičiaus puolimą grupę. Jie pro plyšį pamatė, kad atslenka virš. Burkevičius su draugais. Nors patys beginkliai būdami, bet pasiryžę nugalėti ginkluotus priešus, puolė prie langų veikiančius bermontininkų kulkosvaidininkus, sutrukdė jų šaudymą ir rankomis kovėsi su priešu, kol virš. Burkevičiaus grupė įbėgo jiems į pagalbą ir paėmė vokiečius. Šios kautynės mums sakyte sako, kad čia ne tik kelių ginkluotų mūsiškių, bet ir paimtų nelaisvėn — beginklių tik tvirtas pasiryžimas mirti ar laimėti nugalėjo gausingesnes iš vokiečių geležinės divizijos ir žandarų korpo dalies jėgas, kurios buvo laikomos narsiomis ir stipriomis. Jei-gu ne pasiryžimas, tai būtų tekę savus palikus priešui su nuostoliais grįžti atgal. O dabar ne tik saviškius atėmė, bet ir priešų daug paėmė ir karo grobio.

1920 m. lapkričio 17 d. kovose su lenkais (Širvintų apylinkė) 7 pėst. pulko eil. P. Jamantas buvo lenkų apsuptas. Tai matydamas, jis su kulkosvaidžiu užėmė Širvintos tiltą ir tol šaudė, kol išgelbėjo iš priešų nagų apie 30 saviškių. Kai šie išsigelbėjo, eil. Jamantas su kulkosvaidžiu prasiveržė pro priešų grandinę ir pabėgo.

1920 m. rugsėjo 24 d. ties Nočia lenkų raitininkai apsupo namą, kur buvo 1 pėst. pulko ryšių k-dos eil. Br. Baškevičius su telefonu, ir pradėjo iš visų pusių šaudyti. Eil. Baškevičius pasiryžo gyvas nepasiduoti. Pasigriebęs komutatorių, bėgo pro duris, bet tarpdury sutiko du lenkus, į jį atstačiusius durtvus. Sviedė komutatorių į sieną, o pats staiga kibo vienam lenkui už šautuvo, atėmė jį ir abiem už-

drožes per galvas, pabėgo ne tik iš jų, bet ir iš kitų.

1920 m. lapkričio 12 d. 3 pėst. pulko eil. St. Didžiulis, stovėdamas sargyboj prie Kryzelių km., buvo lenkų apsuptas. Bet į lenkų riksmus pasiduoti atsaikinėjo šūviais. Taip kovėsi pusę valandos, kol atėję lietuviai išgelbėjo jį.

1920 m. lapkričio 19 d. 7 p. pulko virš. Al. Kalesinskas buvo pasiūstas su kareivių būriu išmušti lenkus iš Rymunčių kaimo. Lenkų ten buvo dvi kuopos, bet nežiūrėdamas į tai pasiryžo juos nugalėti ir smarkiai puolė šaukdami valio. Po pusės valandos kautynių, keliskart gausingesnės priešo jėgos pasitraukė.

Tuo būdu jis su savo būriu atkirto kelią lenkų gurguolei, važiuojančiai nuo Širvintų, ir ją paėmė (23 vežimus, 2 virtuves ir kt. turto).

Baigdamas turiu pabrėžti, — atsikosėjęs tarė viršila Gendrutis, — kad panašių pasiryžimo pavyzdžių mūsų pirmieji kariai nepriklausomybės kovų metu yra

tūkstančiais parodę. Iš kai kurių čia pavyzdžių matėte, jeigu ne tvirtas pasiryžimas išsigelbėti, tai daugelis būtų patekę į nelaisvę. Arba gražūs laimėjimai pasiekiami tik per tvirtą pasiryžimą mirti arba nugalėti. Pasiryžimas, vyrai, neperkamas, bet užgrūdinamas tvirta valia, išauklėjamas tiek kasdie-

niniam gyvenime, tiek ir nekasdieniniam. Matote, kad be pasiryžimo nėra laimėjimo. Todėl auklėkit savy pasiryžimą nuo raidės a, t. y., nuo smulkmenų. Ką kartą pasiryžai padaryti, tai ištesėk iki pat galo.

B t k s.

Mūsų žvalgai puola lenkus Augustavo miškuose (1920 m.).

Senajo generolo kėdė.

Prancūzų kariuomenėje tarnavo labai senas generolas. Jis buvo labai storas ir labai nejudrus. Dėl savo storumo, jis nemėgdavo nei vaikščioti, nei ilgiau stovėti. Todėl vienas jo adjutantų nešiodavo sudedamą kėdę. Prie kiekvienos progos senasis generolas naudojosi kėde — net tuomet, kai aplink krito kulku lietūs. Bet generolo gyvybę, lyg kokios paslaptys, saugodavo: smarkiausiose kautynėse į storą generolą nepatekdavo nė viena kulka. Jo štabo sudėtis kelis kartus pasikeitė, o generolas vis gyvas ir sveikas išlikdavo.

Per vienas kautynes prancūzų pulkas, to generolo vadovaujamas, atsidūrė didžiausioj ugnij. Vokiečių kariai žūt būt norėjo pralaužti frontą. Prancūzų kareiviai jau pradėjo abejoti, ar išsilaikys jie, kaip štai ateina senasis, drūtas generolas, o jo adjutantas stato kėdę. Generolas atsisėda. Gi sviedinių ir kulku lietūs vis gausesnis. Kareivių tarpe prasidėjo panika.

— Sveiki, vaikai! — pasisveikina generolas, ramiausiai ištiesia kojas ir užsirūko sigarą, — argi jūs mane paliktumėte? Aš taip gerai atsisėdau. Negaliu aš visad vaikščioti. Arklio nėra. Jei priešai puls ir jūs trauksitės — aš pasiliksiu.

Bet kareiviai nenorėjo palikti drūtojo ir mylimojo senelio. Ir visą dieną jie laikė frontą, kol vaka-re, atėjęs naujas pulkas, juos pakeitė. *Jurša.*

Automobilių ir motociklų skaičius įvairiose Europos valstybėse.

Statistikos žiniomis, šių metų sausio 1 d. Europos valstybės turėjo tokius automobilių ir motociklų skaičius:

Anglija —	1.148.383	automobilius ir	671.620	motociklų
Irlandija —	40.288	"	"	7.850
Austrija —	16.760	"	"	35.922
Belgija —	113.385	"	"	35.000
Čekoslovak. —	471.100	"	"	24.798
Danija —	98.600	"	"	24.000
Suomija —	17.741	"	"	5.294
Prancūzija —	1.098.000	"	"	320.000
Graikija —	17.250	"	"	500
Ispanija —	112.452	"	"	8.525
Olandija —	69.094	"	"	43.500
Vokietija —	531.000	"	"	465.000
Norvegija —	27.087	"	"	5.547
Lenkija —	29.423	"	"	4.597
Portugalija —	24.396	"	"	2.405
S. S. S. R. —	21.058	"	"	8.006

Pabaltijos valstybių prekybos laivynai.

Šių metų sausio 1 d. Pabaltijo valstybių prekybos laivynų duomens: Norvegija turėjo 1.856 laivus — 3.307 tūkstančių tonų, Švedija — 1.535 tūkstančius tonų, Danija — 713 laivų — 1.073 tūkst. tonų, Suomija — 368 laivus — 310 tūkst. tonų, Latvija — 144 laivus — 171 tūkst. tonų, Dancigas — 62 laivus — 136 tūkst. tonų, Lenkija — 34 laivus — 69 tūkst. tonų ir Estija — 30 laivų — 58 tūkst. tonų.

Iš šių duomenų matyti, kad Lenkija savo prekybos laivyno tonazū užima tik antrą vietą.

Ir atostogaudami dirbkime...

(Atostogaujancio moksleivio laiskas).

Išvažinėjom... Taip kvaila buvo atsiskirti. Su draugais, su mokytojais. Su geruoju kapitonu — kariško paruošimo mokytoju. Jis paskutiniają pamoką nebekamavo mus su rikiuote, bet pasikvietė į klasę ir pasakė pamokslėlį:

— Ir atostogaudami dirbkite... Sodžius laukia jūsų. Nuvaziuosite į tolimiausius provincijos užkampius. Ir ten skiepykite tėvynės meilės dvasią, ir ten būkite tikrais kareiviais. Savo tėvams pasakokit apie kariuomenę, apie jūsų kariško paruošimo pamokas... Pamokykit nežinančius, kaip šautuvą laikyti, paaiškinkit... Kas žino, gal netrukus teks eit į žygį... Linksmų atostogų!

— Valio! Dėkojame, kapitone! Valio mūsų kariško paruošimo mokytojas!..

Mokiniai apspito iš visų pusių besijuokiantį kapitoną. Nejuokais norėjo kelti, bet jis apsigynė ir visi triukšmingai išėjome iš klasės. Lauke pavasaris... Kvapūs žiedai ir visur žalia...

Ir išvažinėjom... Po visus užkampius.

Prisiminiau kapitono žodžius. Išėjau į sodžių ir pirmo pasitaikiusio vyro užklausiau:

— Ar yra pas jus šaulių būrys?

— Yra... Tik nelabai kaip veikia...

Šokau aiškinti, kad reikia sukelti vyrų nuotaiką, reikia dirbti. Ir vakare į mūsų kiemą susirinko keli vyrai. Šaulių būrio vadas atėjo. Ir pradėjom šnekėtis.

— Žinot ką! Mūsų darbo pradžia suruoškime vakarą! Pastatysime patriotišką veikalą... Suvaidinsime! — pradėjau karščiuotis.

Visi susidomėjo. Mano nuotaika persidavė visiems.

— Tuojau pat pradėkime ruošti. Joninės nebetoli, suvaidinsime lauke tarp medžių ir krūmų dekoracijų.

Ir toliau pasiskirstėme pareigomis. Paėmiau režisuoti veikalą. Kiti visi taip pat dirba. Vieni ruošia chorą, kiti rūpinasi organizavi-

mu. Sodžiaus jaunimo nebegalima pažinti. Aš džiaugiuos. Jei man pirmą savaitę taip sekasi, tai vėliau...

Vakare užėjo pas mane šaulių būrio vadas.

— Klausyk, brole, — sako jis man, — į sodžių nepareina nė vieno egzemplioriaus mūsų laikraščių. Tik ūkininkai išsirašė...

Sutarėm išrašyti „Kari“ ir „Trimitą“. Lėšų jis davė iš būrio kassos.

skautų būrelį. O po to, šaulių choro repeticijos. Dar po to — vaidinimo repeticijos. Ir taip kiekvieną vakarą. Surošime vakarą — atsisiras kitas darbas. Sodžiaus jaunimas mielai prisideda, mielai dirba ir klauso. Galvoju, kad reikės jiems suruošti keletą paskaitų patriotiškais temomis.

Ir taip slinks atostogų dienos. Jums, draugai, patariu tai pasekti. Juk sodžius ištroškęs tokių dalykų, sodžiui reikia ugnies. Sujudinkit apylinkės jaunimą ir dirbkit su juo.

Praeis greitai atostogos. Ir vėl

Iš mūsų tėvynės vaizdelių

— Reikės vyrams vakarais paskaityti, — sako jis. Aš atidaviau visus atsivežtuosius „Kario“ egzempliorius. Laikraštis eina iš rankų į rankas. O šiandien rytą mano mažasis brolis rado tarp knygų vieną „Skautų Aido“ numerį.

— Kas yra tie skautai? Papasakok!

— Sušauk pavakarį savo draugus ir aš jums visiems papasakosiu...

Broliis džiaugdamašis nubėgo pranešti linksmą žinią draugams. Žinau, jie šį vakarą užplūs mūsų kiemą. Turėsiu pasakoti ir steigti

bus pamokos. Ir vėl ateis kariško paruošimo mokytojas, tas gerasis kapitonas, ir paklaus:

— Ką jūs padarėte per atostogas?

Ir mes drąsiai galėsime šaukti:

— Daug, daug padarėme!

Jurša.

**Dirbdamas ligoninėje su-
sekiau, kad iš 10 ligonių 7
yra alkoholio aukos. Vadi-
nas, iš 100 ligonių 70-čiai
žmonių ligas įvarė svaigie-
jigėrimai, kuriuos įiegėrė.**

Gyd. Clarke (Klarkė).

KARIUOMENĖS

GYVENIMAS

5 p. D. L. K. Kęstučio pulkas.

Mokoma kuopa, išleidusi paskutinę laidą, susilaukė iš kuopų naujokų, kurie susirinko birželio 30 d. Šios naujos jėgos sulaukė naujų instruktorių, būtent, kariūnų — aspirantų, kurie yra pasiryžę rimtai mokytis ir auklėti šiuos jaunuolius.

Kl. D-šius.

8 pėst. K. K. Vaidato pulkas.

Šv. Jono išvakarėse, pulko užsiėmimo aikštėje, buvo su-ruoštos Joninės. Joninės buvo tuo įdomios, kad visos iškilmės buvo atliktos visai senoviškai. 21 val. 30 min. 2 kulkosv. kuopa su paruoštais fakilais ant ilgų karčių ėjo į užsiėmimo aikštę. Kuopai einant, pulko bubnininkai bubnavo maršą. Pasigirdus bubnininkų maršui, iš kiekvienos kuopos kuopų muzikantai kas su armonika, kas su smuiku ir kitais muzikos instrumentais, grieždami maršus, ėjo į užsiėmimo aikštę. Visiems susirinkus, buvo uždegti laužai. Laužams degant, buvo leidžiamos rakietos. Kada laužai įsiliepsnojo, prasidėjo tautiški šokiai ir žaidimai. Jonines sutikti atvyko daug karininkų. Visi linksmi prie liepsnojančių laužų praleido laiką iki 23 val. 30 min. Pagaliau kareiviai sustojo kuopomis ir su savo muzikantais, linksmas kaimiškas daineles dainuodami, išsiskirstė.

Mušos Šlaitas.

9 pėst. L. K. Vytenio pulkas.

Išleistuvės. Birželio mėn. 30 d., baigę mokymo kursą, mokomosios kuopos mokiniai buvo išskirstyti į kuopas eiti skyrininkų ir grandinių pareigas. Iš viso mokomoj kuopoj buvo 127 mokiniai. Iš jų 2 mokomos kuopos kursą baigė su pažymiu labai gerai, 29 gerai ir likusieji patenkinamai. Baigusieji gerai pakelti į jaunesniojo puskarininkio laipsnį ir gerai į grandinio laipsnį.

Išleistuvių proga birželio 29 d. kareivių rūmuose buvo su-ruoštas pačių mokomos kuopos mokinių vakaras su vaidinimais. Vaidino kom-ją „Byla dėl linų markos“ ir parakė monologą. Nors pats vaidinimas dėl trumpo pasiruošimo nenusisekė taip, kaip reikia, bet buvo įdomu, nes vakarą ir vaidinimą ruošė patys išleidžiamieji savo išleistuvėms pajvairinti.

Į vaidinimus atsilankė karininkai ir puskarininkiai su šeimomis.

Po vaidinimo buvo leista linksmi pasišokti ir pažaisti.

Vytenietis.

Moksleiviai 8 pėst. pulke.

Birželio mėn. 26 d. Jonišio gimnazijos direktorius, mokytojai ir mokiniai, kaip ekskursantai, atvyko apžiūrėti pulko stovyklos. Ekskursantams buvo rodomi rikiuotės užsiėmimai, kareivinės, kareivių guoliai, ginklai, dujokaukės, arklidės, ryšių šunes ir t. t. Kada ekskursija apžiūrėjo stovyklą, tada buvo pakviesti paragauti kareiviškų pietų. Ekskursantai susirinko liktinių puskarininkų valgykloje, kur buvo pavaišinti kareiviškais pietumis. Pietūs, matyt, ekskursantams patiko, o ypač mėsos porcijos. Po to visi ekskursantai kuo geriausia nuotaika išvyko apžiūrėti Zoknių aerodromo.

Mušos Šlaitas.

Aviacija.

Kas seka sporto kroniką, gali pagalvoti, kad aviacijoje sportas yra visai pamirštas ir juo niekas neužsiūminėja. Lig šiol, galima sakyti, taip ir buvo. Paėmęs vadovybę į savo rankas vyr. pusk. Petniūnas suorganizavo futbolo komandą, kuri ši sezoną turėjo pirmąsias rungtynes su Kauno sporto klubu „Viltis“. Nors svečiai, palyginti, stipresni ir geriau tarpusavy susižaidė, vis dėlto mūsų mūsiečiai laikėsi gan neblogai. Rungtynės baigėsi svečių naudai 2:1. Žinovai tvirtina, kad reikėtų komandos sąstatą dar šiek tiek pertvarkyti.

Turint galvoje, kad aviacijoje tarnauja pagarsėjęs Kauno pirmąeilėse komandose žaidėjas j. ltn. Marcinkus, iš esamų jėgų būtų galima sudaryti gan stiprią futbolo komandą. Geresnei

tarpusavei treniruotei ruošiamasi sudaryti ir antroji futbolo komanda.

Vakarais ir atliekamu laiku aviacijos aikštelėse atskiri asmens lavinasi ieties, disko ir rutulio stūmime. Neretai mėginama nubėgti viena kita distancija. Nepamirštama ir įrankių gimnastika. Iš visa ko matyti, kad nors ir lėtai, bet jau iš anksto ruošiamasi kasmet įvykstančioms kariuomenės sporto rungtynėms. Per praėjusias kariuomenės sporto rungtynes aviacija parodžiusi žymią pažangą sporto srityje, šiemet tikisi ją dar pagerinti.

Nežiūrime pro pirštus ir į vandens sportą. Vyr. p-kiai Petniūnas ir Gylys savo lėšomis jau baigia pasidirdinti lengvas drobės valteles „baidarkas“. Geriau vėliau, kaip niekad.

B. B - k a s .

7 pėst. Žem. Kunig. Butegeidžio pulko II batalionas Macikos įguloj.

Mūsų batalionas š. m. sporto srity stovi gerai. Turim jau dvi futbolo komandas. Mūsų antroji k-da birželio 28 d. rungsi su Naumiesčio (Tauragės apskr.) komanda. Rungtynės pasibaigė 6:1 bataliono naudai.

Eil. M. Mudrikas.

Sporto kronika

Latvija — Lietuva 5:2 (2:2). Devintos mūsų tarpvalstybinės rungtynės su Latvija pasibaigė visai netikėtu Lietuvos rinktinės pralaimėjimu 5:2.

Pirmame puslaiky 16 min. ir kiek vėliau rezultatai buvo jau 2:0 latvių naudai. Tačiau iki puslaikio galo mūsų mūsiečiai sugeba rezultatus išlyginti ir baigti 2:2. Antras puslaikis praėjo nepaprastai gyvai ir žaidimas buvo šiurkštus. Mūsų rinktinė liko su 10 žaidėjų. Latviai perima iniciatyvą savo rankosna ir jų geras vartininkas likviduoja mūsų mūsiečių golus. Iki galo latviai kerta dar 3 golus ir rungtynes baigia 5:2 savo naudai.

Iš devynių susitikimų su latviais mes šešias pralaimėjom ir tris baigėm lygiomis prie golų santykio 30:16 mūsų nenaudai.

W. A. C. Rygoj ir Taline. Po rungtynių Kaune W. A. C. žaidė Rygoje prieš „Vanderers“ ir lengvai laimėjo 5:0 (3:0) ir prieš Latvijos meisterį RFK rungtynės baigė 8:0 (3:0). Šiose rungtynėse 5 golus įmušė vienietis Cezaris. Taline su „Estonija“ W.A.C. laimėjo 3:0 (3:0). Rungtynių su „Sportu“ buvo visai nelaukti ir sensacingi rezultatai. W. A. C. pralaimėjo 3:1 (3:0).

Latvių futbolo lygos dešimtmetis. Šiomis dienomis latvių futbolo lyga šventė savo 10 metų gyvavimo sukaktuves. Per savo gyvavimą lyga organizavo 39 rungt. (Latvijos rinktinės) pačioj Latvijoje ir užsieny. 13 rungtynių latvių rinktinė laimėjo (iš jų 6 su Lietuva), 16 rungtynių pralaimėjo ir 9 baigė lygiomis. Golų santykis 65:101.

Naujas pasaulinis rekordas. Suomų bėgikas Purje pagerino 6 sek. pasaulin. rekordą 1500 jardų bėgime, kuris priklausė anglui Snukui ir buvo laimėtas prieš 48 metus. Naujas laikas yra 3 m. 32,4 sek. Senas — 3 min. 38,2 sek.

Tai bent „organizatoriai“! Per tarptautines motociklistų rungtynes Katovicuose (Lenkijoje) dėl Lenkijos „Grand Prix“ buvo didelis skandalas. Du organizacinio komiteto nariai, kurie rūpinosi rungtynių finansine dalimi, už surinktus pinigus nusipirko automobilį ir nežinia kur išvažiavo.

Aplink pasaulį per 4 dienas. Amerikiečiai lakūnai Post ir Gatty apskrido aplink pasaulį per 8 dienas, 15 val. 15 min. Tikro skridimo iš viso buvo 4 dienos, 10 val. ir 8 minutės. Savo kelioną jie atliko, vidutiniškai, 146 angl. mylių greitumu per valandą. Taigi, „Grafo Cepelino“ rekordas buvo sumuštas.

KSS — „Nachod“ 0:8 (0:5). Liepos mėn. 2 d. Klaipėdoje čekų k-da „Nachod“ žaidė su Lietuvos futbolo meisteriu KSS. Rungtynės pasibaigė dideliu čekų laimėjimu 8:0. Toks didelis KSS pralaimėjimas buvo dėl to, kad rungtynių Lietuva — Lat-

vija dalyviai, kurių KSS į Lietuvos rinktinę davė net 7, buvo dar „nėatsikvėpę“.

Liepos mėn. 3 d. su čekais susitiko Klaipėdos miesto rinktinė. Šias rungtynes čekai dideliu vargu vos laimėjo 2:1. Pirmo puslaikio žaidimo iniciatyva buvo rinktinės pusėje. Pirmą golą įkirtė klaipėdiečiai, į kurį čekai atsakė vos prieš puslaikio pabaigą. Antras puslaikis baigėsi 1:0 čekų naudai. Per rungtynes ypač geras buvo gynimas.

Teplitz — „Kovas“ 8:1 (6:1). Liepos mėn. 4 ir 5 d. d. Kaune vėl buvo eiliniai svečiai iš užsienio ir žaidė prieš Š. š. „Kovą“ ir Kauno rinktinę.

Pirmą dieną žaidė „Kovas“. Šis „Kovo“ susitikimas su užsienio komanda šiais metais buvo pirmas. Nors „Kovas“ ir turi savo eilėse geriausią Kaune gynėją Žebrauską ir antrą internacionalinį žaidėją Citavičių, bet prieš stiprią čekų komandą išsilaikyti negalėjo ir rungtynes pralaimėjo 8:1.

Liepos mėn. 5 d. su čekais susitiko Lygos rinktinė. Klaipėdiečių rinktinėje nebuvo. Rinktinėje nematyti ir geriausio jos puolėjo Lingio. Nors tas ir žymiai mažino rinktinės šansus, bet čekams vis dėlto buvo daug darbo rungtynes baigti 2:1 savo naudai.

Dviratininkų lenktynės. Liepos mėn. 5 d. buvo eilinės dviratininkų lenktynės 50 klm. distancijai. Iš lenktynių nugalėtoju išėjo LDS narys Gedminas, kuris 50 klm. distanciją pravažiavo per 1 val. 42 min. 6 sek. Antras buvo klaipėdietis Brusdeilinas per 1 val. 45 min. Trečia vieta teko Tendžiui per 1 val. 46 min. 41 sek.

Paminklas Klaipėdos vaduotojams.

Amerikiečių lietuvių ekskursijos, lankydamos žuvusių Klaipėdos vaduotojų kapus, jau sudėjo 5000 litų paminklui.

Kitais metais, minint 10 metų sukaktuves, kai jau Klaipėda atvaduota, bus pastatytas žuvusiems paminklas. Šauliai tuo darbu jau susirūpino.

Kaip Šančių b. šauliai paminėjo Jonines.

Birželio mėn. 23 d. 18 val. apie šimtą b. šaulių susirinko prie Šančių invalidų ramovės, kur išsirikiavę, 2 p. p. orkestro lydimi, nužygiavo iki šaulių sąjungos būstinės. Iš ten prisidėjo dar šie būriai: Kauno, Viliampolės ir Aleksoto. Grojant šaulių sąjungos Dudų orkestrui, Laisvės al. šis gražus skaičiumi šaulių būrys nuėjo Karo muziejun dalyvauti vėliavos nuleidimo apeigose.

Iš Karo muziejaus visi kiti būriai palydėjo Šančių b. iki Žaliojo tilto, kur beveik kiekvienas šaulys gavo po vieną žibintą (švyturį). Su degančiais žibintais ir dainomis perėjo visą Juozapavičiaus prospektą ir įžengė į savo aikštelę — Šančių ažuolyne.

Joninių proga, Šančių b. suruošė gegužinę. Gausingai atsilankę gegužinę svečiai su entuziazmu pasitiko dainuojančią šaulių šimtinę.

Aplinkui degė didžiuliai laužai. Visa aikštelė švitėjo elektros šviesos įvairių spalvų iluminacija. Beveik be perstojo melsvą skaidrų dangų raižė raketų šviesos.

Apie 1500 žm. minia, nepaprasto džiaugsmo apimta, šoko, linksminosi.

Vl. M - čius.

Kuktiškės (Utenos apskr.).

Birželio 24 d. buvo Kuktiškių šaulių būrio susirinkimas. Po pamaldų vietos šaulių būrio sportininkai atliko daug gražių gimnastikos pratimų ir šiaip sporto dalykų. Kadangi tą dieną buvo Kuktiškėse atlydai ir bilietų jokių į sporto šventę įeiti nebuvo, tai žmonių priėjo pasižiūrėti gana daug. Šauliai labai gražiai ir tvarkingai atliko įvairius sporto pratimus. Po įvairių pratimų buvo surengta Kuktiškių šaulių būrio gegužinė. Orkestrą parsikvietė iš Ukmergės, būtent, 1-jo pėst. pulko.

Kuktiškių šaulių būrys yra veiklus. Turi daug narių ir visi uoliai lankosi į susirinkimus.

J. V - kietis.

Joniškis (Šiaulių apskr.).

Birželio mėn. 21 d. Joniškio šaulių būrys šventė savo 10 metų gyvenimo sukaktuves. Iškilmėse dalyvavo 8 gretimi šaulių

būriai, VII rinktinės vadas kap. J. Kurpis ir daug svečių, tarp kurių ir kelios latvių šaulės — aizsargės.

Dėl paties Joniškio šaulių būrio reikia pasakyti, kad jis labai gerai veikia. Kariškas parengimas gana stiprus. Jau antri metai kai turi įsigijęs savo Dudų orkestrą vertės 4000 litų. Orkestras, gerai tvarkomas, jau baigia mokėti skolą, kurią, duodas perkant, buvo užtraukęs.

Ž. iš M.

Pernarava.

Birželio 21 d. 7 val. ryto buvo Pernaravos šaulių kuopos šaudymo pratimai kovos šoviniai. Šaudyme dalyvavo Pernaravos, Ariogalos, Pajėslio ir Josvainių šaulių būriai. Į šaudymą atsilankė ir rinktinės vadas kap. Baltokas. Šaudyme pasiekta ypatingai gerų rezultatų. Veik visi šauliai atliko sąlygas. Kiekvienas šovė po keturis šovinius, iš kurių taiklesnieji šauliai net po du pataikė į „dvyliką“. Gi į vienuoliką, dešimtą, devintą ratą pataikė didelė šaulių dalis.

Tą pačią dieną po pamaldų Pernaravos miestelio pradžios mokyklos bute buvo Pernaravos šaulių visuotinis metinis narių susirinkimas. Į valdybą išrinkta: pirm. — mok. A. Kvedaras, sekr. — mok. P. Balčius ir išd. — J. Aniulis. Sumanymuose nutarta šauliškai papuošti neseniai mirusio vietos būrio šaulio A. Martišiaus kapą.

Pernaravos šaulių būrys yra gana senas.

J. D.

Ylakių šaulių būrio šventė.

Birželio 28 d. Ylakių šauliai šventė 12 m. organizuoto gyvenimo sukaktį. Būrys įsikūrė 1919 m. Būrį įkūrė savanoris kurėjas p. Veitas, dabar Gėsalų būrio iniciatorius ir būrio pirmininkas. Pirmas būrio vadas buvo kar. P. Plechavičius, dabar jau generolas. Būrys su p. Veitu priešakyje dalyvavo kovose su bolševikais ir lenkais. Iki šių dienų būrys veikė labai gerai. Būry sykiu dirba šauliai ir šaulės. Narių turi daug.

Į šventę atvyko aplinkiniai būriai. Židikų būrys dalyvavo su savo vėliava. Atskirą grandį sudarė ir raiteliai.

P. V - k a s.

N. Ūta, Gudelių v.

Vietos šaulių būrys atgijo. Birželio mėn. buvo net du susirinkimai su paskaitomis ir kt.

Birželio 28 d. susirinkime buvo paskaita „Šauliai ir visuomenė“. Laikė būrio pirm. J. Sinickas.

Susirinkime priimtas griežtas protestas prieš lenkų barbariškus darbus Valkinykuose ir išreikštas karštas užuojautos žodis nukentėjusiems broliams vilniečiams.

Norint sustiprinti būrio veikimą, nutarta reorganizuoti būrį: pašalinti iš būrio neveikliuosius narius ir daugiau pritraukti veiklesniųjų energingesniųjų šaulių.

J s.

KARIŠKOS ŽINIOS.

ESTIJA. Dviratininkų — sniegčiuožininkų eskadronas.

Prie estų kavalerijos pulko suformuotas atskiras eskadronas, kuris vasarą važiuoja dviračiais, o žiemą — sniegčiuožomis.

SUOMIJA. Stiprina karo laivyną.

Gegužės mėn. Abo uoste iškilmingai nuleistas į vandenį nardomasis laivas „Ikitorso“. Iškilmėse dalyvavo karo reikalų ministeris ir aukštoji karo vadovybė. Tai jau trečias Suomijos pastatytas nardomasis laivas.

Prancūzai stato vis naujus karo laivus.

Šiais metais prancūzai pradėjo statyti 1 linijos kreiserių 23.000 tonų, 2 kreisorius po 7.500 tonų, 1 patrankinį laivą 2.000 tonų, 4 tralerius ir 1 transporto laivą.

ANGLIJA. Privatiškų lėktuvų skaičius.

Anglų vyriausybė parlamente paskelbė žinias, kiek valstybėje yra privatiškų lėktuvų. Iš viso Anglijoje privatiškų lėktuvų, skaitant čia ir civilinės aviacijos mokyklų bei klubų lėktuvus, 1928 metų pabaigoje buvo 223 lėktuvai; 1929 metų pabaigoje — 328 lėkt., o 1930 metų pabaigoje jau — 499 lėktuvai.

Ir Graikai ugdo savo oro karo laivyną.

Graikų vyriausybė paruošė naują programą oro laivynui sustiprinti. Pagal tą programą per 7 metus bus suformuotos 2 oro divizijos: 1-ji sausumos aviacijos iš 3-jų pulkų (Atėnuose, Larisse ir Salonikuose); 2-ji jūrų aviacijos iš 2-jų pulkų.

ITALIJA. Civilė mobilizacija.

Karo ministerija įnešė parlamentan civilės mobilizacijos įstatymo projektą. Šis įstatymas iki šiol visam pasauly neturi sau panašaus. Įstatymas sudarytas pagal pasaulinio karo patyrimus. Būdamę daug atsitikimų, kai fronto užpakaly išgyvenę asmenys nenorėdavo atsakyti nuo patogumų ir vengdavo padėti kariuomenei. Dėl viso to susidarydavo didelis antagonizmas tarp fronto ir užpakalio. Šiuo įstatymu dauguma civilių gyventojų bus priversti gyventi ir dirbti pagal vyriausios karo vadovybės pageidavimą.

Pirmiausia nusakyti krašto gynimo prievolės pagrindai, kaip visų piliečių, taip ir savivaldybinių įstaigų. Taip pat nurodyti būdai, kuriais turi pasireikšti dalyvavimas krašto gynime. Prie kiekvienos organizacijos, mobilizacijai ištikus, sudaromas civilės apsaugos komitetas. Komitetai padeda valdžios organams karo drausmę palaikyti ir ypač pramonei reikalingų darbininkų suieškoti.

Toliau nusakyta ypatinga drausmė, civilę mobilizaciją paskelbus. Nustatytos įstaigų ir asmenų pareigos, civilę mobilizaciją vykdant. Įstatymo projektas nusako naują civilės mobilizacijos subjekto juridinę sąvoką. Asmenims, surištiems su civilės mobilizacijos vykdymu, nustatytos ypatingos pareigos.

Civilės mobilizacijos priklauso: savivaldybinės, privatinės įstaigos ir netiesioginės karo pramonės įmonės; visi abiejų lyčių piliečiai nuo 14 iki 70 metų amžiaus, kurie nuolat arba laikinai dirba ar priklauso įmonei, kurią paliečia civilė mobilizacija. Ir pagaliau, kai kurie valstybės tarnautojai.

Įstatymo projekte atskirai kiekvienai mobilizuojamųjų grupei nustatytos jų prievolės. Ypatingai griežti reikalavimai nustatyti valstybės tarnautojams. Pavyzdžiui, per visą civilės mobilizacijos laiką už savavališką, daugiau 5 dienų, tarnybon neatvykimą baudžiami, kaip dezertoriai karo metu.

Civilę mobilizaciją vykdantiems organams duota teisė pašaukti tarnybon: asmenis, kuriems dėl ligos atidėtas karo tarnybon stojimas, karo invalidus ir iš karo tarnybos atleistus dėl ligos.

Toliau nustatyta, kad savivaldybių, įstaigų ir privačių įmonių tarnautojai (abiejų lyčių, visų amžių) už nusikaltimus yra teisiami karo tribunolų.

Dar surašyti nusikaltimai ypatingai tvarkai. Pavyzdžiui, gydytojas, neteisėtai atleidęs nuo civilės mobilizacijos asmenis, baudžiamas kalėjimu nuo 1 iki 5 metų.

Pagaliau seka bausmės už sąmoningą susižalojimą ir taip pat ligų simuliaciją.

Civilės mobilizacijos įstatymas lėčia visą valstybės teritoriją ir kolonijas. Lygiai tas vietas, kur paskelbtas ir nepaskelbtas karo stovis.

Veidrodis, kuriuo Švedai gindavosi nuo priešo laivyno.

Stokholmo artilerijos muziejų yra padėtas senoviškas veidrodis, kurį viduramžy Švedų kariuomenė vartodavusi kaip gynimosi priemonę nuo priešo laivų.

Pagal padavimą, šio veidrodžio pagalba buvę galima iš tolo uždegti priešo laivus. Dabar šiuo didžiuliu veidrodžiu susidomėjo ir mokslininkai. Neseniai jį pradėjo bandyti viena Amerikos bendrovė. Bandymai davę nuostabių vaisių: vietoj saulės spindulių, naudojant elektros šviesą, veidrodžio pagalba buvo išstiprinti ir tokie metalai, kurie tetirpsta tik 2.100 laipsnių temperatūroje. Buvo daromi bandymai ir su platina, kurios gabaliukas per trumpą laiką ištirpo ir pradėjo virti.

Vokiečiai ruošiasi sutikti dujų karą.

Berlyne įsisteigė bendrovė dujų karą pardavinėti. Bendrovė savo skelbimuose nurodo, kad per karą vyriausybė aprūpinsianti dujų karą tik kariams ir valdininkams. Šiaip paprastai piliečiai bus palikti savo likimui. Todėl kiekvienas šei-

mos galva, nenorėdamas, kad jį ir jo šeimą ištiktų baisusis karo dujų pavojus, turis įsigyti sau ir savo šeimai dujų karą.

Artimiausiu laiku bendrovė išleis į rinką 100.000 dujų karą.

Vokiečių kariškos demonstracijos.

Nors Vokiečiai turi, palyginamai, nedidelę kariuomenę, tačiau karišku atžvilgiu jie nėra jau tokie silpni. Įvairiose kariškose organizacijose yra susispietę daug gerai kariškai išmankštintų vyrų, kurių skaičius keleriopai prašoka reguliarinės kariuomenės skaičių. Tos kariškos organizacijos savo dvasiai stiprinti ir kaimynams pabauginti, laikas nuo laiko organizuoja milžiniškas demonstracijas. Po neseniai įvykusių „Stahlhelmo“ demonstracijų Wroclawe ir Koblence, kur buvo parodytos pėstininkų pajėgos, dabar, liepos mėnesį, Drezdene ruošiamas „didžioji kavalerijos diena“. Joje dalyvaus visi buvusių kavalerijos pulkų kariai. Neseniai „didžiosios kavalerijos dienos“ organizacijos reikalu buvo sušauktas visų buv. kavalerijos pulkų atstovų suvažiavimas. Išleistas atitinkamas atsisaukimas į tautą, kuriame su entuziazmu iškeliami vokiečių kavalerijos nuopelnai kare ir reikšmė tautos dvasiai stiprinti.

Reikalaujama nuginkluoti „Stahlhelma“.

Ambasadorių konferencijos pirmininkas Briandas pasiuntė Vokiečiams notą, kurioje pabrėžia, kad vokiečiai nesilaiką nuginklavimo nutarimų, kadangi leidžia egzistuoti „Stahlhelmo“ kariškai organizacijai, kurios nariai nešioja ginklus ir atlieka kariškus pratimus.

Notoje reikalaujama uždrausti „stahlhelmistams“ nešioti ginklus ir daryti kariškus pratimus.

Amerikoj iš ginklų dirbtuvių išvogė svarbius planus.

Vašingtone iš automatiškų šautuvų dirbtuvių pavogė naujo kulkosvaidžio modelio planus. Tas kulkosvaidis turėjo būti įvestas Amerikos kariuomenėje.

Įvairenybės.

Kiekvienam žmogui po 25 hektarus.

Visas žemės paviršius — sausuma ir vandenys — sudaro 510.000.000 kvadratinų kilometrų. Jeigu šią plotą išdalinti visiems žemės gyventojams, tai kiekvienam jų tektų po 25 hektarus.

Moters „padėka“ savo mirusiam vyrui.

Lenkijoje, Lodzės miesto kapinėse, ant vieno paminklo yra toks užrašas: „Čia ilsisi mano vyras, kuris per visą gyvenimą mane mušė ir kankino mano vaikelius. Tegū jam šviečia skaiti pragaro ugnelė“.

Tokia vieša žmonos „padėka“ savo mirusiam vyrui, kaip retenybė, labai domisi visuomenė. Prie šio paminklo nuolat renkasi žmonės, vieni jų piktindamiesi, kiti šypsodamiesi studijuoja originalų užrašą.

Susirūpino kiaulių garbe.

Prancūzų mokslo akademija neseniai gavo iš vienos žemės ūkio draugijos pasiūlymą surasti kiaulei naują yradą. Mat, žodis kiaulė (prancūziškai — cochon) yra vartojamas kaip keiksmo žodis. Tačiau kiaulės tokios paniekos nesandios užsitarnavusios ir todėl šį pavadinimą esą reikia pakeisti. Žodis — kiaulė — paliksias tik žmonėms keikti.

Tai bent šeimynėlė.

Anglijoje mirė viena 56 metų moteris, palikdama našlaičiais net 69 savo vaikus. Tokį didelį būrį vaikų ji spėjo pagimdyti 4 kartus gimdydama po keturis, 7 kartus po tris ir šešiolika kartų dvynukus.

Lenkijos gyventojų skaičius.

Statistikos žiniomis, šių metų sausio mėn. 1 d. Lenkijoje buvo 31.148.000 gyventojų.

Centralinėse vaivadijose — 13.067.000, rytų vaivadijose — 5.314.000, vakarų vaivadijose — 4.423.000 ir pietų vaivadijose — 8.344.000 gyventojų.

Batas tai ne granata — sėdėt daboklėj — sarmata.

Daugelis šitaip protauja:
Mūs tarnyboj nieko naujo.
Rytą keliam, pusryčiaujam,
Po rikiuotės — papietaujam,
Poilsis, statutai, dainos
Ir kasdieną šitaip einas.
Prie to galim priskaityti
Kokias nors Onas, Marytes,
Arba šautuvas „džiovinti“...
(Tai dėl pramogų įpinta)
Ir tai viskas. Nieko naujo,
Sau ramiai atitarnauji,
Aps'dairyti nesuspėji —
Laikas grįžt namo atėjo.
Vargu maža tepridėta,
O žmoguje atžymėta:
Apsišvietę, gražūs, liauni
Vėl atgal namo keliaunam.
Šitaip būtų ir mūs Lampas
(Jis smuikuočius — muzikantas)
Su visais sykiu važiaavęs,
Jei „sėdėti“ nebūt gavęs.
O gi įvykis gan keistas,
Kaip tai buvo, tegu leista
Bus man trumpai apsakyti —
Jums kantrybės išklaudyti.
Simas Lampas muzikantas,
Pažiūrėti — gražus frantas,
Daug mergyčių jis turėjo,
Na, žinia, ir jį mylėjo.
Ir (bet kas to nesupranta!)
Jį kaip mielą muzikantą
Sykį pakvietė pagroti
Toks pilietis, vardu Kuotis,
Štai jis groja, cypia smuikas
Linksmina jaunųjų buiti,

O už šitą smagumėlį
Simą vaišina stikleliu,
Kits alučio juodo puodą
Muzikantui mūsų duoda,
Trečias vėl stikliuką naują
Tuoj išgerti reikalauja,
O vėliau... Vėliau gi nieko —
Iš burnos jo lyg aptieka,

Lyg tai smukle atsiduoda,
O galvoje miglos juodos,
Kažkokie velniūkščiai skraido,
Kažką kusina, gal baido,
Simas pats nebesupranta.

Baigęs puotą, grįžta plentu,
Plentas siauras, duobių pilna,
O pavirsta — lyg į vilną:
Jei nusidreskia — neskauda;
Lyg sapne jis mato baubus;
Atviri langai keistokai —
Smėklos šaiposi miglotai.
Viskas Simui nusibosta
Ir jis šaukia: — Vienu mostu,
Rupūžžės, metu granatą!... —

Staiga nusimauna batą
Ir pro langą vidun meta...

Kambary tylioj tamsoje
Anė krust, visi miegojo.
Balsas kažkieno grasinąs
Ir „granatos“ įmetimas
Ramų miegą panaikino
Ir... jau mirt visi ketino...
Bet „granata“ vis neplyšo
Ir degtukai tik išrišo,
Kad tai būta tiktai bato,
O ne sprogstamos granatos...

Čia, brolyčiai, dar ne galas,
Iš to visko štai finalas:
Už „karžygiškumą“ tokį
Simas teisman gavo stoti.

O vėliau... vėliau, jau aišku,
Jį nuvarė į tą „vaiską“,
Kur drausmės pasimokina,
Kur miestan išeiti gina,
O atliekant kokį žygį —
Tuoj „garbės“ sargyba lydi...
Taigi, rodos, nieko naujo,
Gal kas nors ir paprotauja.
Melavau kam pasirodys —
Štai jums, mieli, garbės žodis.

B e n e r u m š a .

Juokai.

Kuo norėtų būti.

Trys mažamečiai piemenukai
gandydami kalbasi. Drūtasis Jonu-
kas klausia Stasiuko:

— Kuo tu, Stasiuk, norėtum bū-
ti, kai užaugęs kariuomenėj tar-
nausi?

— Aš norėčiau būti karininku,
— pagalvojęs, sako Stasiukas.

— O tu, Simuk?

— Aš virš'la norėčiau būti, —
sako Simukas.

— Et, vis tai niekai, — atsako
jiems Jonukas. — Aš labiausiai no-
rėčiau būti virėju. Tada bent žmo-
gus privalgai kiek tik nori. K.

Kariuomenės leidiniai.

Arklių priežiūros taisyklės. Vyr. Št. Sp. ir Švt. Sk. leidinys. Kaunas, 1931 m. 26 psl.

Mūsų Žinynas. XXI t. 76 nr. Liepos mėn.

Turinys: 1) Artimųjų kautynių mokymas ir ginklai, 2) mjr. Kutkos — Geležinkelių atstatymo darbai Lietuvoje 1914 — 1918 m., 3) Kpt. Soročkino — Naujos idėjos sviedinių išsisklaidymo teorijoje, 4) Kpt. Mažylio — Nelaisvės keliais, 5) Kritika ir bibliografija.

Kardas. 7(27) nr. Liepos mėn. Turinys: 1) Ats. ltn. asp. Jasinsko — Atsargos leitenantai aspirantai, 2) J. Balčiūno — Dvejos kautynės dėl Kauno pilies, 3) Ltn. X., kptn. Y., mjr. Z. ir t. t., 4) Jaun. ltn. Valiulio — Reikėtų suvienodinti pavadinimus, 5) Kpt. Žl. — Priešcheminės apsaugos karininkų kursų laida, 6) Lenkų artilerijos veiksmai susitinkamose kautynėse, 7) Motociklų eskadronai Prancūzijoje, 8) Kariškas gyventojų parengimas kitose valstybėse, 9) Naujos kariūnų aspirantų ėmimo ir tarnybos taisyklės ir 10) Kiek kainuoja motorizavimas.

Šaudymas. Šaudymo statuto pakeitimai ir papildymai. 39 hektografuoti puslankščiai ir brėžinių 3 pusl. Vyr. Št. Sp. ir Švt. Sk. leidinys. Kaunas, 1931 m. Kaina kariams ir šauliams 85 centai.

Nauji leidiniai.

Žemės ūkis. 6 nr. Birželio mėn.

Kultūra. 6—7 nr. Birželio ir liepos mėn.

Naujas Tilžės Keleivis. Jau 8 metai eina Tilžėje Prūsų lietuviams skiriamas laikraštis. Spausdinamas gotiškėmis raidėmis, 4 pusl. Išeina trečiadieniais ir šeštadieniais. Redakcijos ir administracijos adresas: „Naujas Tilžės Keleivis“. Tilsit, Hohe Strasse 78, Buchdruckerei „Lithuania“. Kaina 1 mėn. Klaipėdos krašte ir Didž. Lietuvoj 2 lt. 25 ct. Laikraščio turinys įvairus. Informacijų skyrius turtingas. Deda daug žinių ne tik iš Prūsų krašto, bet taip pat iš Klaipėdos krašto ir Did. Lietuvos. Matyt, gyvai seka Neprikl. Lietuvos gyvenimą. Iš šio laikraščio gyvai atsispindi Prūsų lietuvių gyvenimas, vargai ir kovos su vietos vokiečiais, kurie deda įvairių pastangų lietuvius nutautinti, trukdo jų kultūros darbą ir įvairiais lietuvių žeminimais ir šmeižimais nori, kad jie išsižadėtų savo gimtosios kalbos. Tokiems vokiečiams laikraštis prikiša, kad Neprikl. Lietuvoj vokiečiai ne tik gali laisvai veikti, niekas jiems netrukdo, bet ir jų mokyklos yra valdžios remiamos, kai tuo tarpu vokiečiai kiekvieną Prūsų lietuvių žygį sutinka su neapykanta, šmeižtais, tartum tai grėstų didelis pavojus vokiečių daugumai. Pasirodo, Prūsų lietuvių kultūros ir tautiškas darbas yra dirbamas sunkiomis sąlygomis.

B t k s.

Galvosūkis 28 nr.

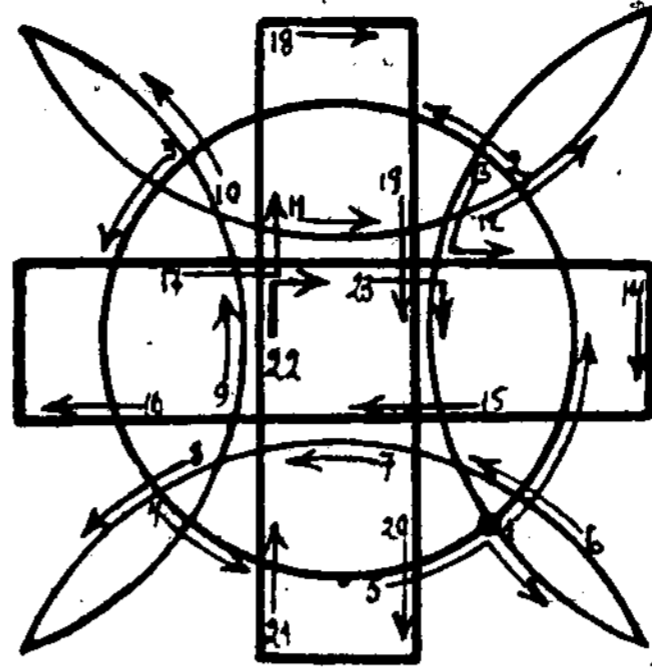
(Vert. 2 tšk.).

A	M	G	V	Z	Ė	Ė	I	A
A	I	I	K	S	S	M	D	S
U	I	I	G	L	V	L	D	V
E	L	I	G	A	Ė	M	Ė	A
S	W	I	S	A	R	U	U	U
V	S	A	E	Ė	A	B	P	N
S	U	V	N	R	T	I	I	T
P	A	V	Ė	T	I	L	Y	E
Ž	T	A	L	I	V	I	E	N

Šachmatų žirgo ėjimais perskaičiuokite mūsų dviejų kariuomenės pulkų vėliavų obalsius ir jų tėvynę.

P. Sirgedas.

Galvosūkių 26 Nr. sprendimas.

Gerai išsprendė šie asmens: 1) M. Arminienė (Š.); 2) Vl. Kirkilas (2 p. p.); 3) P. Jurevičius (3 art. p.); 4) K. Dūra (1 p. div. št.); 5) A. Kotleris (3 p. div. št.); 6) v. p. M. Antaniškis (4 p. p.); 7) v. p. Stuknys (ŠRTK); 8) Tūlas Matas (8 p. p.); 9) v. p. A. Jatkūnas (K PM).

Šiuo galvosūkiu baigtas šis laimėjimų ratas. Pirmą vietą laimėjo: Tūlas Matas iš 8 pėst. pulko ir Antanas Kotleris iš 3 pėst. diviziono

štabo. Antrą vietą vyr. pusk. Juozas Preibys iš karo policijos mokyklos ir trečią vietą: M. Arminienė iš Šiaulių, vyr. pusk. A. Jatkūnas iš karo policijos mokyklos, Vladas Kirkilas iš 2 pėst. pulko ir Jonas Vilčinskas iš Vilkaviškio. Tuo būdu abi pirmosios vietos teko Šiauliams, Iš laimėjimų teko: 3 — Šiauliams, 3 — Kaunui ir 1 — Vilkaviškiui.

Laimėję pirmąsias tris vietas gauna šias dovanas — knygas: I) Tūlas Matas — 1) Brolių Lembų „Šekspyro raštai jauniui“, 2) J. Marcikonio „Į saulėtą laimės šalį“, 3) J. Paleckio „Iš latvių literatūros“, 4) J. Matulio „Ateities dujų karo baisybės“, 5) O. V. de L. Milosz-Milašiaus „Poemos“.

II) A. Kotleris. — 1) G. K. Česterton (Chesterton) „Žmogus, kuris buvo Keturtdieniu“, 2) Mayne Reid „Kainas atsi-skyrėlis“, 3) J. Marcikonio „Į saulėtą laimės šalį“, 4) „Dainuok, šauli!“ 5) B. Mikalausko „Vilnius prieš lenkams jį pagrobiant“, 6) St. Vaitkevičiaus „Dangaus užkariavimas“, 7) Petro Vaičiūno „Laimės gėlė“.

III) Vyr. pusk. J. Preibys. — Edgar Wallace „Raudonasis ratas“, 2) J. Marcikonio „Į saulėtą laimės šalį“, 3) V. Liulevičiaus „Grupinė mankšta berniukams ir mergaitėms“.

IV) M. Arminienė. — Jules Verne „Už 20.000 metų“.

V) Vyr. pusk. A. Jatkūnas. — Levis Sinklair „Sakalo skridimas“.

VI) Vl. Kirkilas. — Bernhard Kellermann „Ingeborga“.

VII) J. Vilčinskas. — D. G. Mukerdži „Džunglės“.

Siame rate dalyvavo 39 asmens. Iš jų 24 kariai, o kiti moksleiviai ir kitokie. Galvosūkiu 27 nr. pradamas naujas ratas.

Tenka pabrėžti, kad nuo šio rato pakeičiama sprendimų tvarka. Iki šiol buvo reikalaujama vienam laimėjimų ratui 15 taškų, o dabar bus reikalaujama tik 12. Iki šiol pirmam laimėjus 15 taškų būdavo baigiamas ratas. II ir III vietas laimėdavo tie, kurie būdavo arčiausia 15 taškų. Dabar pirmos vietos bus skaitomos taip: pirmas, laimėjęs 12 taškų, bus laikomas pirmuoju, antras — antruoju ir t. t., kol trečias laimės trečią vietą. Pavyzdžiui: pirmas, laimėjęs 12 taškų, jau gali iki rato galo nebespręsti, nes iš jo pirmą vietą niekas nebegali atimti, toliau tik eina rungtynės dėl antros ir trečios vietos. Laimėjęs antrą vietą taip pat gali susilaikyti, nes likusieji rungsis tik dėl trečios vietos. Kai jau tretysis laimi III vietą, tuomet vėl pradamas naujas ratas.

Negrazios spalvos dantys

padina gražiausią veidą. Blogas burnos kvapas veikia atstumiančiai. Abu tie grožio trūkumai pašalinami iš pagrindo dažnai tik kartą išvalius dantis puikiai gaivinančia dantų pasta — Chlorodont. Po to dantys ir jų šoninis paviršius blizga, kaip dramblio kaulas, ypač, jei naudojamas vien tik tam tiksiui mūsų pagamintu dantų šepetuku — Chlorodont su specialiai įtaisytais dantims šeriais. Užsilikusios dantų tarpeliuose maisto liekanos, kurios paprastai ir yra blogo burnos kvapo priežastis tuo būdu grynai išvalomos. Tikra tik mėlinai žaliuose originaliuose įpakavimuose su antrašte Chlorodont. Pameginkite pirmiau su viena tuba už Lit. 1-50; didele tuba Lit. 2-50; gaunama visur.

Milteliai**KAITOSAN „SANITAS“**

nuo kojų ir kitų kūno dalių prakaitavimo.

KAITOSAN apsaugo kojas nuo prakaitavimo.

KAITOSAN pašalina nemalonių kojų prakaito kvapą.

KAITOSAN apsaugo avalinę ir kojines nuo ankstyvo susidėvėjimo.

KAITOSAN sustiprina kojų funkcijas.

Geriausiai aprūpinsi save ir vaikus, pasidėdamas pinigus

ŪKIO BANKE

Turtas 15 milijonų litų. Moka aukštus nušimčius. Ūkio Banką rasi kiekviename apskr. mieste.

Saugi vieta indėliams. Taupymo dėžutės. Visos bankinės operacijos.

LIETUVOS KOPERACIJOS BANKAS
Kaunas, Laisvės alėja 62.
(Savi namai). Tel. 104, 746, 922

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus XIX-os Loterijos II-os klasės
LAIMĖJIMŲ LENTELE.

1931 m. liepos mėn. 4 d., „Baltosios Gulbės“ salėj (Rotušėj), įvyko XIX Loterijos II-os klasės lošimas, vadovaujant D-rui Rokui Šliupui ir dalyvaujant valdžios, savivaldybės, spaudos atstovams ir publikai.

Sekantieji pamatinės ir paralelės loterijų bilietai laimėjo:

Nr. 5607 — 2 laimėjimai po 4000 litų, Nr. 983 — 2 laimėjimai po 1000 litų, Nr. 9821 — 2 laimėjimai po 800 litų, Nr. 9802 — 2 laimėjimai po 600 litų. Po 300 litų: Nr. Nr. 10389, 13241. Po 250 litų: Nr. Nr. 2594, 5588, 6314. Po 200 litų: Nr. Nr. 272, 2982, 6508. Po 150 litų: Nr. Nr. 4474, 9451, 16065. Po 100 litų: Nr. Nr. 2144, 4023, 5978, 8210, 8560, 11180, 11596, 12564, 12601, 16369. Po 50 litų: Nr. Nr. 1478, 2247, 2315, 2761, 2789, 3848, 4137, 4276, 4733, 4919, 5276, 5441, 5798, 6431, 6679, 7030, 7637, 8057, 8290, 8566, 9215, 9325, 9390, 9582, 9703, 10068, 11030, 11337, 11896, 12665, 12819, 13227, 13370, 14086, 14150, 14800, 15131, 15405, 16505, 17037.

Po 25 litus laimėjo visi Nr. Nr., kurie turi savo gale 29, 34, 39. Pavyzdžiui: 29, 129, 229 ir t. t. iki 17429; 34, 134, 234 ir t. t. iki 17434; 39, 139, 239 ir t. t. iki 17439 ir, be to, Nr. 356.

Laimėjimų išmokėjimas prasideda 1931 m. liepos mėn. 11 d. Paskutinis II-os klasės laimėjimų išmokėjimo laikas baigiasi 1931 m. spalio mėn. 4 d.

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Loterijos Valdyba,
Kaunas, Laisvės Alėja 35. Tel. 932.

III klasės lošimas įvyks 1931 m. rugpjūčio mėn. 4 d.

LONDONE „KARJ“
galima gauti pirkti

pas mūsų agentą J. Naujokaitį Nr. 3 White's
Garden Planet str. Commercial Road, E. J. London.

Jau parduodami bilietai

Lietuvos
Raudonojo Kryžiaus
Naujos XIX loterijos
III klasės lošimui

Naudokitės proga!

Dar galima gauti „KARIO“ komplektų —
jubiliejinį 1930 — Vytauto Didžiojo — metų

Tik už 8 litus

Graži, didžiulė 1000 su viršum psl. knyga. Daugiau ne 1000 įdomių iliustracijų ir 52 dideli paveikslai.

Turiny daug svarbios, nesenstančios medžiagos

Čia randame tokius skyrius: 1. Vytautas Didysis ir jo sukaktis. 2. Vilnius. 3. Kariuomenės gyvenimas. 4. Karių švietimas, mokymas ir auklėjimas. 5. Biografijos ir nekrologai. 6. Karyba ir technika. 7. Kariai—savanoriai, šauliai ir skautai. 8. Kariškas jaunimo paruošimas ir mūsų mokyklos. 9. Istorija, legendos ir atsiminimai. 10. Sportas, fizinis kūno lavinimas, sveikata ir blaivybė. 11. Beletristika. 12. Eilėraščiai. 13. Feljetonai. 14. Svetimi kraštai, valstybės ir jų kariuomenės. 15. Juokai, anekdotai, karikatūros ir kiti.

Adresas: Kaunas, „Kario“ administracija.